

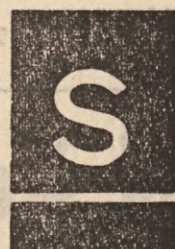
DE

DELAVSKA ENOTNOST

4. JULIJA 1970 — ŠT. 26 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

SEJA PREDSEDSTVA RS ZSS

ZA RES USTREZNO SISTEMATIZACIJO DELOVNIH MEST

Sistematizacija delovnih mest ne more biti enkraten akt, temveč mora biti stalna akcija. Sindikati so za enotno višino minimalnih osebnih dohodkov delavcev — 500 din mesečno — in za njeno vsakoletno valorizacijo

Pred sezono letnih dopustov je predsedstvo RS ZSS na svoji seji 1. julija obravnavalo dve aktualni vprašanji: potek izde-

lave in sprejemanje aktov o sistematizaciji delovnih mest v delovnih organizacijah ter predlog zakona o minimalnih osebnih dohodkih delavcev. Ne prvo in ne drugo vprašanje nista bila prvič na dnevnem redu najvišjega organa slovenskih sindikatov in zato so se člani predsedstva razmeroma hitro zedinili o tem, kaj naj sindikati podprejo in kako naj to storijo.

V zvezi s sistematizacijo je predsedstvo poudarilo predvsem potrebo po ustvarjanju takšnega vzdušja v delovnih kolektivih, v katerem bo možno pripraviti in potem tudi postopno uveljaviti takšno sistematizacijo delovnih mest, ki bo resnično v skladu z moderno organizacijo delovnega procesa, katere pogoj je ustrezna kadrovska zasedba delovnih mest. Ker pa je zakonski rok za izdelavo sistematizacije že potekel (16. maj), se je predsedstvo zavzelo za podaljšanje tega roka. Saj sistematizacija po svojem bistvu ne more biti enkraten akt, temveč stalen proces prilagajanja kadrovske zasedbe zahtevam, ki jih postavlja napredek tehnologije.

Kar pa zadeva minimalne osebne dohodke delavcev, je predsedstvo sicer podprlo predlog zakona, ki bo te dni prišel pred slovensko skupščino — da se ta dohodek določi enotno za vso Slovenijo na višino 500 din mesečno, hkrati pa je zahtevalo dopolnitev tega zakonskega predloga v tem smislu, da se mora ta dohodek vsako leto valorizirati v skladu z dvigom življenjskih stroškov v minulem letu, še posebej v zvezi z dvigom cen prehrane. Predstavnik ZSS bo to stališče zastopal tudi v razpravi o tem zakonskem predlogu v naši republiški skupščini.

KAR JE DANES DOBRO, JUTRI NE BO VEČ

Uvodne misli v razpravo o sistematizaciji delovnih mest v delovnih organizacijah je podal strokovni sodelavec Zveze delavskih univerz Tone Kukovica, ki je orisal potek izdelave teh aktov, vlogo, ki so jo pri tem delu do sedaj opravile delavske univerze, in nekatere probleme, ki jih moramo s tem v zvezi čimprej urediti.

(Nadaljevanje na 3. strani)

PREDSEDSTVO OBSS JESENICE JE RAZPRAVLJALO O GOSPODARSKEM POLOŽAJU IN NADALJNJEM RAZVOJU ŽELEZARNE

POSPEŠITI PREUSMERITEV!

Ko je predsedstvo ObSS Jesenice na zadnji razširjeni seji razpravljalo o gospodarskem položaju in nadaljnjem razvoju Železarne, je poskušalo odgovoriti predvsem na vprašanje, ali trenutno stanje in perspektiva razvoja železarne omogočajo zaposlenim vsaj počasno naraščanje življenjskega standarda, obenem pa tudi socialno varnost. Odgovor je bil: možno je oboje, če bo

železarski kolektiv nekoliko drugače zasnoval svoj prizadevanje in če pri tem ne bo tako osamljen, kakor je zdaj.

Znano je, da je SR Slovenija tudi finančno podprla program sanacije jesenjske železarne. Zato takšen sklep nekoliko preseneča.

Drži sicer, da je naša republika finančno podprla program sanacije jesenjske železarne. Vendar je v praksi tako, da železarji dobivajo le toliko sredstev, da skupaj s tistim denarjem, ki ga ustvarjajo sami, komaj živijo od danes do jutri. Ker njihovo usodo zdaj praktično krojijo poslovne banke, jesenjski železarji še pomislijo ne morejo na tak program, pri katerem levjega deleža izkupička ne bi pobrale banke. Železarji na to ne pristajajo, ker bi to pomenilo, da bi v nedogled podaljševali sedanje stanje. Zato program preusmeritve ostaja več ali manj na papirju glede vseh tistih ukrepov, ki so povezani s kakršnokoli privolitvijo ali sodelovanjem organov izven podjetja.

Kakor smo lahko slišali na tej seji, jesenjski železarji bore malo pričakujejo od tega, da

(Nadaljevanje na 3. strani)

Trenutki osvežitve ZLATOROG kornet

lučka

JUBILEJNE ŠPORTNE IGRE GRADBINCEV

V praznično odetih Trbovljah so se začele XX. jubilejne letne športne igre gradbincev Slovenije. Po številu nastopajočih pa tudi po številu sindikalnih organizacij, ki se udeležujejo te velike športne manifestacije, so letošnje igre rekordne. V Trbovlje je namreč prišlo blizu 1500 športnikov, ki zastopajo le malo manj kot 50 delovnih organizacij.

V počastitev pomembnega jubileja, ki ga praznujejo slovenski gradbinci te dni v Trbovljah, je izdal naš tednik posebno prilogo. Posvetili smo jo predvsem razvoju športnih iger gradbincev, obenem pa smo se dotaknili tudi vprašanja, po kateri poti naprej...

ČZP Delavska enotnost

vabi k sodelovanju

1. sposobnega, dinamičnega sodelavca za delo v upravi podjetja na področju komercialne, založniške in tiskarske dejavnosti
2. ekonomske propagandiste (zbiranje oglasov, prodaja knjig in brošur) za področje Gorenjske, štajerske in Pomurja

POGOJI:

pod 1. najmanj srednja izobrazba in izkušnje na tem področju

pod 2. srednja izobrazba (lahko tudi začetnik)

Poskusna delovna doba tri mesece. Stanovanja ni. Za delavce pod točko 2 zadrženo stalno bivališče v Kranju, Celju in Mariboru. Osební dohodki po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov ČZP Delavska enotnost.

Pismene ponudbe o dosedanjem delu, strokovni izobrazbi, pošljite komisiji za sprejem in odpoved delovnih razmerij pri ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

RES JE

- bojlerji
- kuhinjske nape
- prezračevalci za sanitarije

SO NAJBOLJŠI

Z dogovori, ne iz republiškega sklada

Razprava o perspektivi manj razvitih področij Slovenije se je te dni razširila že na odbo-re republiške skupščine, to pa pomeni, da bodo problemi manj razvitih kmalu »zreli« za glavno skupščinsko razpravo.

Osnovno gradivo, o katerem teče beseda (»Manj razvita območja v Sloveniji«), se na svoji dosednji poti do skupščine (o njej je tudi že razpravljala republiški IS, sekretariat CK ZKS in drugi) ni bistveno spremenilo. Bržkone bo ostala glavna skrb za razvoj takšnih področij na preletih njihovih prebivalcev, ker bi lahko preveliki obroki pomoči ogrozili celotno srednjeročno in dolgoročno politiko razvoja Slovenije. Razumljivo pa je, da republika zato še ne sme prekrizati rok, češ, kar bo, bo, ampak je dolžna manj razvitim predelom Slovenije pomagati, kolikor je v njeni moči.

Najbolj je manj razvitim mogoče pomagati s spodbujanjem ekonomske utemeljenega prelivanja sredstev na takšna področja oziroma s pospeševanjem poslovnega sodelovanja med delovnimi organizacijami na manj razvitih področjih in tistimi na razvitejših območjih. Z drugimi besedami: med ukrepi kaže poseči predvsem po ekonomskih, saj je le z njimi možno smotno izrabiti potencialne možnosti manj razvitih ter jih ustvarjalno vključiti v širši ekonomski prostor. Republika lahko za manj razvite veliko napravi že, če spodbuja razvoj njihove industrije, kmetijstva in turizma. Pri tem je materialno najpomembnejše sodelovanje republike pri modernizaciji cestnega omrežja in na področju izobraževanja. V sodelovanju z občinskimi skupščinami pa lahko republika nudi precej pomoči tudi pri izdelavi programov razvoja za posamezna manj razvita območja, ki bi morali postati strokovna osnova za različne odločitve.

V dosedanjih razpravah o možnosti razvoja manj razvitih področij Slovenije se je zlasti uveljavilo prepričanje, da bi morala republika skrbeti za modernizacijo cestnega omrežja in za povezavo manj razvitih območij z razvojnimi centri ter za potrebe razvoja turizma (v okviru srednjeročnega in dolgoročnega programa modernizacije cestnega omrežja SR Slovenije in s sredstvi republiškega cestnega sklada).

Upravni odbor republiškega rodnega sklada pa bi moral dati prednost melioracijam ter zajetjem pitne in industrijske

(Nadaljevanje na 8. strani)

OB 3. JULIJU, DNEVU RUDARJEV, ŽELIMO VSEM RUDARSKIM DELOVNIM KOLEKTIVOM OBILO SAMOUPRAVLJAVSKIH USPEHOV SREČNO!

IDRIJSKI RUDARJI

ZAPISEK S SEJE PODODBORA ZA CESTNI TRANSPORT PRI RO SINDIKATA DELAVCEV PROMETA IN ZVEZ

Doklej še v za- prtem krogu

Kako priti do primerljivih podatkov, kako zmanjšati nezaupanje med podjetji, kako vplivati na tesnejše sodelovanje istovrstnih delovnih organizacij

Pododbor za cestni transport pri RO sindikata delavcev prometa in zvez je na svoji zadnji seji razpravljal o rezultatih gospodarjenja v cestnem transportu v minulemu letu. Ugotovil je, da so kolektivi cestnega transporta v minulemu letu gospodarili bolje kot v letu 1968, saj vsi važnejši kazalci gospodarjenja kažejo napredovanje po stopnji najmanj 13%. Vendar to še ne pomeni, da bi smeli biti zadovoljni s takimi dosežki. Z ene strani gre namreč za dokaj utemeljene dvome o točnosti teh podatkov, ki jih — tudi po priznanju udeležencev posveta — podjetja prilagajajo za potrebe vsakokratne obravnave, po drugi strani pa so tovrstna podjetja še vnaprej močno razdrobljena, nimajo tipiziranih

ranega voznega parka in v boju za obstanek ne izbirajo sredstev, s katerimi si med seboj konkurirajo.

Naglo naraščanje vseh vrst poslovnih stroškov v letošnjem letu, poostrene omejitve glede osnih pritiskov, pomanjkanje rezervnih delov, napovedana tri in večkratna podražitev cestnih taks itd. predstavljajo tiste vzroke, zaradi katerih bo 27 slovenskih cestno transportnih podjetij letošnje poslovanje zaključilo precej slabše kot lani, če ne bi ničesar storili v zvezi z odpravljanjem navedenih, nič kolikokrat ugotovljenih in ponovljenih problemov cestnega transporta.

ZA ENOTNO METODOLOGIJO!

Člani pododbora za cestni transport pri RO sindikata delavcev prometa in zvez so zavoljo vsega tega v svojih razpravah poudarjali, naj bi vsaj njihov strokovni sindikat, če so že propadli poskusi drugih organizacij, poskušal vplivati na to, da bi sčasoma izoblikovali enotno metodologijo zbiranja podatkov, na osnovi katerih bi potem lahko primerjali poslovne rezultate pod-

jetij in predlagali ustrezne rešitve zaboljšanje razmer.

Uspešna razrešitev te naloge, ki jo je pododbor sprejel v svoj delovni načrt, je seveda močno odvisna od tega, kako, po kakšni poti in na kakšen način naj bi le zlomili nezaupanje med podjetji in vplivali na njih tesnejše sodelovanje in povezovanje. Značilno namreč je, da so cestno transportna podjetja zelo hitro enotna, ko jih ogrozi sprememba določenih predpisov. Ne morejo in ne morejo pa najti skupne govorice glede sodelovanja pri tipizaciji voznega parka, v zvezi z enotnim nastopanjem na trgu transportnih storitev itd.; skratka, glede vseh tistih vprašanj, od katerih je v bistvu tudi odvisna njihova prihodnja pot. Poslovna združenja v zvezi s tem niso odigrala prave vloge. Tega pa končno tudi niso mogla, če pa je nekaj podjetij vselej poskušalo ribariti v kalnem. Predlogi za razreševanje določenih zadev torej niso mogli biti dovolj konkretni, predvsem pa niso mogli biti obvezni za vse člane, ko pa je bilo vnaprej jasno, da jih nekateri s prikazovanjem netočnih podatkov že vnaprej »minirajo«.

ZAUPANJE V SINDIKAT ALI PA...?

Zaradi navedenih dejstev po mnenju udeležencev tega posveta zelo počasi napredujejo tudi prizadevanja za pripravo osnovnega razvojnega programa cestnega transporta kot celote. Da bi delo na tem področju pospešili, da bi končno enkrat prišli do vsaj približno enotnih, stališč večine cestno transportnih podjetij, naj bi RO sindikata delavcev prometa in zvez v najbližji prihodnosti dosegel troje:

● sklical naj bi sestanek vseh direktorjev cestno-transportnih podjetij,

● spodbudil naj bi osnovne organizacije sindikata, da bi od vodstev svojih delovnih organizacij zahtevale, naj v javnost posredujejo verodostojne in med seboj primerljive podatke ter da zanje v polni meri tudi odgovarjajo,

● podprl naj bi priprave za ustanovitev novega organa, ki bi se ukvarjal s problematiko cestnega transporta, še posebej pa z njegovim prihodnjim razvojem.

Vse to je seveda lažje reči kot pa storiti. Kakorkoli torej navedeni predlogi v bistvu izražajo zaupanje v sindikat, tako po drugi strani lahko ugotovimo, da bi jih sindikat lahko tudi uresničil, če bo pri tem nalezel na tvorno podporo delovnih organizacij oziroma osnovnih organizacij sindikata. —mg

Združena kemična industrija

DOMŽALE

priporoča svoje izdelke.

Vsem občanom čestitamo za dan borca, 4. julij!

OBČNI ZBOR MEDOBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA V NOVI GORICI

DELA BO DOVOLJ!

Za predsednika medobčinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Goriške je bil izvoljen Boris Ferlat iz Mebla

Čeprav so se delegati že drugič sestali na občnem zboru medobčinskega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva v Novi Gorici, le-ta zajema osnovne sindikalne organizacije iz novogoriške, ajdovske in tolminske občine, je bil minuli občni zbor pravzaprav ustanovni, saj je dosednji medobčinski odbor obstajal bolj ali manj le na papirju. Ta okoliščina pa ni vplivala na to, da »ustanovni« občni zbor ne bi uspel. Posebna delovna skupina, ki jo je vodil Boris Ferlat iz Mebla, je skrbno pripravila gradivo za občni zbor, na osnovi katerega so delegati prizadevno razpravljali o številnih aktualnih problemih industrijskih delovnih organizacij celotne severne Primorske.

Izhodišče za razpravo je predstavljala referat novega predsednika odbora, ki je mimo obsežne razlage o tem, kaj prinaša zakon o družbenem usmerjanju delitve dohodka in osebnih dohodkov v delovnih organizacijah, opozoril še na številne probleme v zvezi s prehodom na 42-urni delovni teden, z nagrajevanjem, integracijskimi procesi v industriji in v zvezi z življenjsko ravnanje zaposlenih delavcev.

Mnogi delegati so se v razpravi, v njej je sodelovala tudi Vida Lotrič, tajnica republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva, pomudili ob integracijskih procesih v industriji ter ob nagrajevanju v delovnih organizacijah. Lahko smo razbrali, da so nekatera podjetja v integracijskih procesih zabeležila lepe poslovne rezultate. Za primer so navedli novogoriško tovarno pohištva »Meblo«, ki že združuje sedem pohištvenih proizvajalcev s področja celotne Primorske in Istre. Med njimi je največ takšnih delovnih kolektivov, ki so prej bolj ali manj živodarili in se stalno borili na meji rentabilnosti, toda še to na račun nizkih osebnih dohodkov zaposlenih. Zdaj, ko so ta podjetja povezana z Meblom in ko za to tovarno, bodisi kot kooperanti bodisi kot samostojni obrati proizvajajo najrazličnejše sestavne dele ali končne izdelke, ne poznajo več problemov, ki jih povzroča nizka rentabilnost in neekonomičnost proizvodnje. Še več, nekatere od teh tovarn poslujejo z visoko stopnjo ren-

tabilnosti in, kar je najpomembnejše, tudi osebni dohodki zaposlenih so se tako popravili, da so le-ti z njimi zadovoljni. Po mnenju delegata Tadeja Muniha, sekretarja v tolminskem podjetju »Metalflex«, pa na področju treh severno-primorskih občin ni bilo veliko storjenega glede integracijskih procesov v elektro in kovinski industriji, čeprav bi bilo spričo precejšnje razdrobljenosti tovrstne industrije na tem področju koristno, da bi se integrirala. Še največ so glede medsebojnega povezovanja in poslovnega tehničnega sodelovanja storila kovinska in elektro podjetja v tolminski občini, ki so že pripravila »teren«, kot se temu pravi, da bi se v perspektivi tudi fizično združila. Prav zavoljo omenjenih slabosti v integracijskih procesih med kovinskimi in elektro podjetji bo nedvomno ena osnovnih nalog novoizvoljenega medobčinskega odbora, da tem problemom posveti dober del svoje bodoče dejavnosti.

Kar zadeva nagrajevanje v delovnih organizacijah, smo lahko od mnogih delegatov slišali pripombe, da se v nekaterih

**OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA
NA
KREDIT**

ribnica

delovnih organizacijah na Goriškem in Tolminskem spet pojavljajo hotenja po »uravnilovki« in da nagrajevanje po delu marsikje izgublja na veljavi. Od tod tudi zahteva občnega zbora, naj medobčinski odbor temeljito analizira vse tiste pravilnike o nagrajevanju, ki jih označujejo težnje po »uravnilovki«, ter da naj opozori prizadete delovne organizacije, da jih takšen način nagrajevanja lahko kaj kmalu pripelje na stranski tir v poslovanju in da bo »uravnilovka« slej ko prej skalahla odnose med zaposlenimi.

M. Z.

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

TRBOVLJE

Člani plenuma občinskega sindikalnega sveta so na minuli seji sodili, da so stališča, ki so oblikovana v dokumentu: Politični cilji in naloge slovenskih sindikatov, obveznost ne samo za organe sindikatov, temveč tudi za vse članstvo. Vsi naj bi ta stališča temeljito spoznali in jih tudi uresničevali. Člani plenuma so menili, da ne bi bilo odveč, če bi zasledovali izvajanja teh stališč in se sproti dogovarjali za njihovo dosledno uresničevanje. V zvezi s politiko nagrajevanja pa sindikalni svet predlaga vsem trboveljskim delovnim kolektivom, kjer še imajo zaposleni osebne dohodke nižje od 700 dinarjev na mesec, da store vse, da bi jih povečali na 700 dinarjev. Tam, kjer tega letos ne bi mogli storiti, naj bi izdelali sanacijske programe. Regresi za dopust so po sodbah članov plenuma ObSS pomembni zavoljo tega, ker bodo omogočili potreben oddih zlasti tistim neposrednim proizvajalcem, ki imajo nižje osebne dohodke.

Na plenumu ObSS so člani razpravljali tudi o XV. ustanovnem amandmaju, o izdelavi statuta in še o nekaterih drugih vprašanjih, zlasti v zvezi z nadaljnjim razvojem samoupravljanja. O teh problemih bodo na plenumu še razpravljali.

M. V.

KOPER

V začetku tega tedna so se v Kopru sestali predstavniki delovnih organizacij, ki so bili izvoljeni v delovnih skupnostih, na skupni kandidacijski konferenci 9. volilne enote, ki zajema vse zavode in ustanove družbenih služb obalnega območja in se dogovorili za kandidata, ki ga bodo delegirali na II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Ta kandidacijska konferenca je bila prva na obalnem področju, saj je ostalih 8 volilnih enot imelo svoje kandidacijske konferenice šele dan pozneje. Na vseh kandidacijskih konferencah so se razen o pripravah na II. kongres samoupravljalcev pogovarjali tudi o dosedanjem razvoju samoupravljanja in še o mnogih drugih aktualnih vprašanjih, ki se porajajo v samoupravnih dejavnostih.

K. C.

REZERVIRANI STOLPEC

TEDEJ MUNIH

tajnik občinskega sindikalnega sveta Tolmin

● Glede na to, da se turistična sezona bliža vrhuncu, bi radi zvedeli, kako ste v tolminski občini letos poskrbeli za gostinske in turistične delavce. Ali jih imate dovolj?

Ceprav se v naši občini turizem in gostinstvo razvijata z vso naglico, zlasti v Zgornji Soški dolini, moram povedati, da imamo z gostinsko turističnimi kadri velike težave. Gostinci namreč bežijo iz naših krajev. Že večkrat smo analizirali vzroke, zakaj gostinsko turistični delavci ne ostanejo v naših turističnih središčih, denimo v Bovcu, Kobaridu ali Tolminu. Spoznali smo, da gostinski in turistični delavci bežijo iz tega poklica predvsem zaradi nizkih osebnih dohodkov in zavoljo neurejenega delovnega časa, saj morajo delati po ves dan in tudi na petek in svenek. Povrh vsega pa še za majhne denarje. Kot tretji vzrok, zakaj zlasti gostinski delavci nimajo obstanka v naši občini, pa naj omenim tako imenovano socialno negotovost. Gostinsko turistična podjetja na našem koncu namreč zaposlujejo mlade gostinske delavce le za določen čas, to je v glavni zimski ali poletni sezoni. Mnogo pa je takih, ki bi se kljub vsem slabostim le radi zaposlili za nedoločen čas in ostali v naših krajih.

Pomanjkanje gostinsko turističnih delavcev v tolminski občini postaja resen problem. Se zlasti, če pomislim na to, kaj vse bomo zgradili v okviru alpskega turističnega centra v Bovcu, kjer bodo investicije v gostinsko turistične objekte znašale blizu 6 milijard starih dinarjev. Ob tem pa bomo potrebovali najmanj 1000 novih gostinsko turističnih delavcev. Kje jih bomo dobili ali kako si jih bomo vzgojili, si ne znam odgovoriti?

TRGOVSKO PODJETJE

Alpkomerc

TOLMIN

ČESTITA VSEM OBČANOM ZA DAN BORCA
IN VABI K NAKUPU V SVOJE BOGATO ZALOŽENE
TRGOVINE

Gozdno gospodarstvo Ljubljana

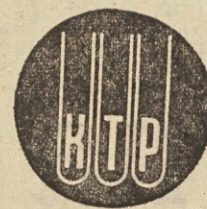
S SEDEŽEM V LJUBLJANI,
TRŽAŠKA CESTA 2

- preko svojih obratov proizvaja in prodaja vse vrste gozdnih sortimentov,
- opravlja gozdno gojitvena dela,
- gradi ceste ter osnavlja gozdne plantaže in intenzivne nasade

KOLEKTIV ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM
ZA DAN BORCA — 4. JULIJ!

OBČINSKI SINDIKALNI SVET SLOVENSKA BISTRICA
SKUPŠČINA OBČINE
OBČINSKA KONFERENCA ZKS
OBČINSKA KONFERENCA SZDL
OBČINSKA KONFERENCA ZMS
OBČINSKO ZDRUŽENJE BORCEV NOV
OBČINSKI ODBOR ZRVS
OBČINSKI ODBOR RK

ISKRENO ČESTITAMO DELOVNIM LJUDEM OBČINE
SLOVENSKA BISTRICA ZA DAN BORCA — 4. JULIJ!

KEMIČNA TOVARNA PODNART

Poslužujte se naših galvanskih izdelkov!
Zahtevajte prospekte in ponudbe!

DELOVNA SKUPNOST SE PRIDRUŽUJE ČESTITKAM
ZA DAN BORCA, 4. JULIJ!

MARIBORSKI IN PTUJSKI SINDIKAT DELAVCEV KMETIJSTVA IN ŽIVILSKE
INDUSTRIJE O SKUPNI POTI

LEDINA NAJ NE OSTANE NEZORANA

Za začetek bodo med delovnimi organizacijami organizirali razgovore o možnostih poslovno-tehničnega sodelovanja in o morebitnih integracijah

Te dni smo bili priča pomembni integraciji med kmetijskimi zadrugama v Vipavi in Novi Gorici. Kmetijci iz obeh občin so namreč spoznali, da sami zase ne morejo več dosegati takšnih rezultatov kot bi jih lahko skupaj v močni organizaciji. Integracija, ki je bila dobro pripravljena, bo, kot napovedujejo, kmalu obrodila prve sadove. Osnovno pri tem je, da so se kmetijci na Vipavskem in Goriškem dogovorili za delitev dela: medtem ko bo nekdanja kmetijska zadruga v Novi Gorici skrbela za lastno kmetijsko proizvodnjo in prodajo kmetijskih pridelkov, bo glavna skrb za druge v Vipavi kooperacija z zasebnimi kmetijskimi proizvajalci.

Kmetijci in živilci pa ne mirujejo tudi na drugem koncu Slovenije, na mariborskem in ptujskem področju. Te dni smo bili namreč priča zanimivemu sestanku na občinskem odboru sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije v Mariboru. Tu so se srečali člani predsedstva mariborskega odbora ter predsedstva medobčinskega odbora tega sindikata iz Ptujja, ki združuje kmetijske slovenskobistriške, ormoške in ptujske občine, ter predstavnik občinskega sindikalnega sveta iz Lenarta. Sestanka pa sta se udeležila tudi predsednik republiškega odbora Julij Planinc in Vasil Dimovski, predsednik centralnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije.

»KMETIJCI NISMO ENOTNI...«
V svojem uvodnem razmišljanju je Otmir Grager, predsednik občinskega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije med drugim dejal:

»Priznati moramo, da bi tudi zaposleni v kmetijstvu lahko storili mnogo več za racionalnejšo in uspešnejšo poslovno politiko, ki je pogoj za večji dohodek. Toda kmetijci si nismo enotni, ker se poslovno ne najdemo, kot pravimo. Odpraviti to neenotnost, da bi skupno začeli nastopati na trgu, pred bančnim

in drugim kapitalom, je naloga tudi nas v sindikatih. Zavzeti se moramo za odpravo vseh ovir, zlasti pa tistih, ki izhajajo iz nas samih, to je iz naših kolektivov...«

Kot potrditev Gragerjevimi trditvam tole: gradnja hladilnice, ki naj bi predstavljala tak enotnejši komercialni nastop za celotno proizvodnjo sadja na Štajerskem, je bila prav zavoljo nesoglasij med kmetijci predstavljena za polni dve leti, saj se proizvajalci v ožji in širši okolici niso mogli sporazumeti o skupnem vlaganju. Tako se je moral Agrokombinat Maribor sam lotiti gradnje. Prva faza hladilnice z zmogljivostjo 240 vagonov sadja bo zgrajena že letos. Ob koncu minulega leta pa so tudi drugi proizvajalci izrazili svojo pripravljenost, da bi postali soinvestitorji pri gradnji hladilnice. Sklepi organov upravljanja AK Maribor, AK kmetijske zadruge Lenart, KZ Selhica ob Dravi, Slovenija vino — obrat Ormož in KK Ptuj govorijo sicer o nadaljnji gradnji in povečanju hladilniških zmogljivosti, res pa je obenem tudi to, da pogodba o soinvestiranju gradnje hladilnice še vedno ni podpisana.

PREDELAVA SADJA PREDSTAVLJA PROBLEM
Tudi predelava industrijskega sadja predstavlja za mariborsko-ptujski proizvodni okoliš poseben problem. Prvi dogovori med agrokombinatom iz Lenarta, agrokombinatom iz Maribora in podjetjem Talis iz Maribora so pokazali pripravljenost vseh treh kolektivov za gradnjo predelovalnih obratov.

»Prizadevanja teh treh kolektivov moramo podpreti,« je dejal Otmir Grager, »pa čeprav vemo, da investicija ekonomsko ni preveč zanimiva, saj gre v tem primeru bolj za socialno politično investicijo, ki rešuje problem Slovenskih goric in Halož. To sicer zveni nesmiselno, vendar delajo tako tudi drugod po svetu, na primer v Italiji in Avstriji...«

Po načrtih naj bi predelava industrijskega sadja na tem območju omogočila ali proizvodnjo

sokov ali koncentratov. Sporno pa je, kje naj bi zgradili tovarno za predelavo industrijskega sadja. Lokacija v Lenartu ima na primer po besedah nekaterih članov obeh predsedstev to prednost, da bi iz sklada za nerazvita področja dobili sredstva za gradnjo pod ugodnejšimi pogoji. Negativna stran lokacije v Lenartu pa je v tem, da ta kraj nima dovolj primerne vode za tovrstno proizvodnjo.

Na skupnem sestanku sindikalnih vodstev iz Maribora in Ptujja smo tudi slišali, da bi bilo potrebno opustiti proizvodnjo v majhnih in nerentabilnih klavninah na Štajerskem ter na mariborsko-ptujskem agroprehrambenem kompleksu zgraditi le dva ali tri obrate klavniške industrije. S koncentracijo klavniških zmogljivosti bi postala proizvodnja veliko bolj fentabilna, razen tega pa bi pospešili tudi živinorejsko proizvodnjo, ki na tem koncu Slovenije predstavlja v kmetijski proizvodnji pomembno postavko.

TO JE LE ZAČETEK

Sestanek, kakršnega je organiziral mariborski občinski odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije, prav gotovo lahko označimo kot začetek nove poti, ki jo je ubral mariborski in ptujski sindikat kmetijcev in živilcev. Na osnovi uvodnih besed predsednikov občinskega odbora Maribor Otmirja Gragerja ter medobčinskega odbora iz Ptujja Draga Catra ter na osnovi razgibane razprave bo zdaj posebna »mešana« komisija izoblikovala zaključke. Posredovali jih bodo vsem desetim kmetijskim osnovnim sindikalnim organizacijam pa tudi vodstvom podjetij. S stališči in zaključki bodo seznanili tudi vse druge dejavnike v vseh prizadetih občinah, ki so dolžni pomagati, da se začeta pot uspešno nadaljuje. Občinska sindikalna vodstva tega strokovnega sindikata pa bodo organizirala tudi razgovore med posameznimi podjetji, da bi ugotovili, kje so možnosti za poslovno tehnično sodelovanje in za morebitne integracije.

MILAN ŽIVKOVIČ

ZA RES USTREZNO sistematizacijo delovnih mest

(Nadaljevanje s 1. strani)

Sistematizacijo delovnih mest oziroma revizijo te sistematizacije narekujejo spremembe temeljnega zakona o delovnih razmerjih, opravljena pa bi morala biti — kot že rečeno — do 16. maja letos. Zvezi delavskih univerz Slovenije je s tem v zvezi bila zaupana naloga, da pripravi ustrezno metodologijo strokovnega pristopa za izdelavo sistematizacije delovnih mest in obrazložitev družbeno-političnih in pravnih vidikov sistematizacije, skupščina SRS pa je lani priporočila občinskim skupščinam, da delovnim organizacijam pomagajo pri izvedbi sistematizacije. Medtem, ko so delavske univerze svojo nalogo opravile — izdelale so gradivo, namenjeno tistim kadrom v delovnih organizacijah, ki naj pripravijo sistematizacijo in za te kadre prirejale tudi seminarje, na katerih je do sedaj bilo več kot 600 udeležencev — pa so občinske skupščine to delo v glavnem zanemarile. Celotna akcija je v zaostanku, hkrati pa je v delovnih organizacijah opaziti težnje, da se sistematizacija oziroma revizija sistematizacije (tam, kjer jo že imajo) izvede samo v tolikšni meri, da se zadosti zakonskim zahtevam — in še to s tem, da se v glavnem ostane pri sedanjih strukturi kadrov. Tov. Kukovica je zato predlagal — predsedstvo pa je predlog sprejelo — da se pri Gospodarski zbornici Slovenije ustanovi koordinacijsko telo, sestavljeno iz predstavnikov zbornice, sindikatov, republiške skupščine in sekretariata za delo, ki bo skrbelo za pravilno izvajanje sistematizacije in koordiniralo delo s tem v zvezi, predlagal pa je tudi, da se da zakonska pobuda za podaljšanje roka za izvedbo sistematizacije.

Člani predsedstva so v razpravi dali polno priznanje Zvezi delavskih univerz Slovenije za njena dosedanja prizadevanja v zvezi z izvedbo sistematizacije, hkrati pa izrazili obžalovanje, da je pri teh prizadevanjih bila precej osamljena. Zahtevali so večje angažiranje preostalih dejavnikov — sindikalnih organizacij, organov samoupravljanja v delovnih organizacijah, strokovnih društev, gospodarske zbornice in občinskih skupščin — saj gre za izredno pomembno delo. Sodobna organizacija dela zahteva ustrezne kadre in to, kar je glede te organizacije in kadrov danes morda še dobro, že jutri lahko postane zastarelo in neustrezno. Gre torej za stalno usklajevanje kadrovske struk-

ture z zahtevami sodobne organizacije delovnega procesa, to pa pomeni, da za sistematizacijo delovnih mest pravzaprav ne more biti nobenega roka, saj se mora stalno izvajati. Pri tem pa moramo računati z dejstvom, da je sedanja kadrovska zasedba v naših delovnih organizacijah v veliki meri neustrezna. Ne moremo pričakovati, da se bodo ljudje z neustreznimi kvalifikacijami brez odpora sprijaznili s tem, da se »preselijo« na nižja delovna mesta. Ne gre torej za kadrovske spremembe tako rekoč »čez noč, ki bi najbrž povzročile konfliktno situacijo, temveč za ustrezne spremembe v določenem roku, ki bi ljudem dal možnost za dopolnitev izobrazbe — tudi s šolanjem na delovnem mestu.

Po podatkih, ki jih je na seji navedel podpredsednik RS ZSS Jože Globačnik, je lani v Sloveniji prejemale minimalne osebne dohodka le kakih 2000 delavcev oziroma 0,4 % vseh zaposlenih. V drugih republikah je bil ta odstotek precej višji, jugoslovanske poprečje pa je znašalo 2,6 % zaposlenih. Najnižja višina minimalnega osebnega dohodka znaša po zveznem zakonu 300 din, republiški zakoni pa so ta znesek dvignili na 350 oziroma 400 din (Hrvatska).

Po zakonskem predlogu, ki je sedaj pred slovensko skupščino, naj bi v Sloveniji minimalni osebni dohodek znašal 500 din. Sindikati na ta dohodek gledajo predvsem kot na socialno pravico delavcev, je pa gotovo tudi sankcija za slabo poslovanje podjetij.

Predsedstvo je v razpravi podprlo predlagano višino MOD (500 din), kakor tudi to, da naj velja za vso Slovenijo; izreklo se je torej proti razlikam v posameznih občinah. Hkrati s tem pa je predlagalo dve spremembi zakonskega predloga: prvič, da se mora višina MOD vsako leto valorizirati za dvig življenjskih stroškov, še posebej stroškov za prehrano, in drugič, da se v položaju, ki zahteva izplačevanje MOD, hkrati angažirajo za ta namen sredstva občinskih in republiških rezerv gospodarskih organizacij; po mnenju predsedstva bi to zagotovilo širši interes za odpravljanje razmer, ki terjajo uvedbo minimalnih osebnih dohodkov. Pri vsem tem pa predsedstvo meni, da je najvažnejša preventiva, to se pravi prizadevanja, da do minimalnih osebnih dohodkov sploh ne pride — in v tem smislu morajo tudi sindikalne organizacije predvsem zastaviti svoje delo.

MILAN POGAČNIK

Pospešiti preusmeritev!

(Nadaljevanje s 1. strani)
bi jim nekdo (družba ali kdorkoli) povrnil vsaj del tistih sredstev, ki so jih sami nekdanj prispevali za hitrejši razvoj drugih dejavnosti. Za večjo socialno varnost že zaposlenih in njihovih družin torej morajo skrbeti sami, saj bi na izboljšanje njihovega položaja ob trenutnih razmerah lahko vplival le hitrejši razmah drugih dejavnosti v občini, za kar pa spet primanjkuje sredstev.

Jeseniški železarji pa s svoje strani spet ugotavljajo, da v naslednjih treh ali štirih letih ne bo mogoče kaj prida doseči za izboljšanje standarda v vseh njegovih pojavnih oblikah. Če bodo namreč uspeli ohraniti tako tempo proizvodnje, kot ga dosegajo v teh mesecih, bi v obdobju do konca 1973 leta lahko zagotovili rast osebnih dohodkov po stopnji 8 %, pokrivali družbene obveznosti, odplačevali izgubo in z minimalno akumulacijo nadaljevali dela pri modernizaciji in rekonstrukciji. Ker njihov plan predvideva, da bodo leta 1971 izdelali 359.000 ton železa, leta 1972 362.000 ton in 366.000 ton v letu 1973, torej edino vsaka tona več ali bolj kvalitetno proizvedenega železa pomeni tisti dodatni čisti dohodek, ki bi ga lahko porabili za vlaganja v družbeni standard zaposlenih?

Vendar pa obstaja vprašanje, tako vsaj smo lahko slišali na seji, ali sploh bodo na Jesenicah dosegli vsaj planska predvidevanja. Občutno jim namreč primanjkuje strokovnega kadra vseh vrst. Značilen je podatek, da je trenutno v inženirstvu zaposlenih kakih 2000 njihovih nekdanjih sodelavcev, da pa skoraj polovico sedanjega 5800-članskega kolektiva se-

stavljajo nekvalificirani delavci. Prav zaradi tega, ker jim manjka strokovnjakov, se pojavljajo problemi, ki so jih ob prejšnji in boljši kadrovski zasedbi že razrešili, sedanjí kader pa jim ni vselej kos. Nič ne kaže, da bi se železarski kolektiv vsaj ustalil, če že ne kadrovskega tudi okreplil. Ker je namreč kolikor toliko urejeno le nagrajevanje višjih in strokovnih kadrov, preostalih zaposlenih pa sploh ne, fluktuacija nikakor ne pojenja. Strokovni kader v železarni pa je razen vsega drugega preobremenjen z operativnim delom. Tako mu zmanjkujeta časa, da bi člane kolektiva privajal na novo tehnologijo. Zaradi tega tudi izostajajo pričakovani ekonomski rezultati.

Kaj torej storiti, da bi se krog vendarle razklenil?

Po mnenju članov predsedstva ObSS Jesenice bi morali samoupravni organi in politične organizacije v kolektivu vsakega doseči, da bi se za razreševanje problemov železarne po samoupravni poti zavzela širša struktura zaposlenih. Prav tako bi morali pospešiti prizadevanja za preusmeritev železarne v tisto smer, ki bi dajala več dohodka, s tem pa omogočila tudi boljši standard in zaposlenim nudila večjo socialno varnost. To je seveda lažje reči kot pa storiti. Prav zato jeseniški sindikati še predlagajo, da bi v občini ustanovili posebno delovno skupino, ki bi pripravila zasnove razvoja gospodarstva celotne občine; da bi se torej železarna lahko otrešla vsaj dela bremen, ki jih mora nositi zdaj kot najmočnejša delovna organizacija v občini, in se tako bolj posvetila razreševanju lastnih problemov.

-mG

Pravna posvetovalnica DE

• **Vprašanje:**
V zavodu za usposabljanje duševno prizadetih otrok imamo otroke skozi vse leto, torej tudi takrat, ko imajo sicer v šolah in drugih vzgojnih zavodih šolske počitnice. Zanima me, ali imajo delavci zavoda pravico do dvomesečnih počitnic kot na drugih šolah, ali pa nam gre le enomesečni dopust, kot zatrjujejo v našem zavodu?

• **Odgovor:**
Po čl. 66. temeljnega zakona o delovnih razmerjih ima učno in vzgojno osebje v šolah in drugih vzgojnih ustanovah pravico izrabiti letni dopust med šolskimi počitnicami; ta dopust sme trajati največ toliko, kolikor trajajo šolske počitnice. Če pa opravlja vzgojni zavod svojo dejavnost neprekinjeno skozi vse koledarsko leto, torej tudi v času počitnic, ima vzgojno in učno osebje takšnega zavoda pravico do letnega dopusta v razponu

14 do 30 dni, ali kot ga imajo drugi delavci v smislu TZDR. Koliko bo konkretno znašal letni dopust, mora biti določeno v splošnem aktu delovne organizacije, skladno s čl. 67. citiranega zakona.

M. LIPUŽIČ

**KUPON za pravno
posvetovalnico DE**

Gore gradiiva na poslanskih klopeh

Letošnje skupščinsko leto bo nedvomno bogato obrodilo, saj delajo odbori skupščine po nekakšnem »non-stop« sistema, pa tudi skupščinski zbori se zelo pogosto sestajajo. Sicer pa jim tudi drugače ne kaže, če želijo uresničiti naloge, ki jih je predsedstvo republiške skupščine letos spomladi vpisalo v »programske osnove za delo skupščine« in ki načelno zvenijo takole: razvoj samoupravljanja v vseh oblikah združenega dela, integracija družbenih dejavnosti, organiziranje družbenega dogovarjanja, razvoj komunalnega sistema ter krepitev vloge in vpliva občanov v krajevnih skupnostih in občinah, razvoj republike v SFRJ kot državne socialistične demokratične skupnosti ter razvoj družbeno političnega in skupščinskega sistema.

V praksi pa imajo, razumljivo, vse te naloge dokaj konkretno vsebino in oblike.

Tako bo skupščina proučevala samoupravne odnose v vseh oblikah združenega dela, od delovne enote in delovne organizacije, do razvitejših oblik integracije. Na področju gospodarstva bo razpravljala o razvoju samoupravljanja v delovnih enotah gospodarskih organizacij, v poslovnih enotah združenih podjetij in v razmerah, ki jih oblikuje gospodarjenje velikih sistemov. Hkrati bo proučila uvajanje 42-urnega delovnega tedna, obnavljanje samoupravnih aktov delovnih organizacij, uveljavljanje samoupravnega in družbenega dogovarjanja, kakor tudi delo in razvoj samoupravnih skupnosti. Na področju delitve bo ustvarjala in uveljav-

ljala takšne razmere, da bo postalo samoupravno in družbeno dogovarjanje na področju ugotavljanja in delitve dohodka ter osebnih dohodkov osnovni instrument širšega usklajevanja delitvenih odnosov. Skupščina namerava sprejeti tudi zakon o družbenem usmerjanju delitve dohodka, da bi s tem omogočila sprejem ukrepov, ki naj prispevajo k čimbolj doslednemu izvajanju načela delitve po delu, zmanjševanju socialnih razlik in uveljavitvi samoupravnega in družbenega dogovarjanja. Ob tej nalogi kakor tudi ob nekaterih drugih opira skupščina svojo dejavnost na dokumente VI. kongresa ZKS in IX. kongresa ZKJ. Med takšne naloge sodi

zahteva po odpravi preostalih oblik državnega kapitala in njegove reprodukcije, sodelovanje pri usmerjanju družbenega razvoja Slovenije, predvidena razprava o kadrovski politiki v naši družbi, o zaposlenosti, zaposlovanju in socialni varnosti ter spodbujanje in analiziranje razvoja znanstveno raziskovalnega dela.

POVEČATI UČINKOVITOST IN ODGOVORNOST

Pri razvijanju komunalnega sistema in krepitevi vloge in vpliva občanov bo skupščina po-

ustavo, predvsem z revizijo zvezne in republiške zakonodaje.

PRIZADEVANJA ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA IN DRUŽBE

Pri razvijanju gospodarstva posveča skupščina največ pozornosti obravnavanju koncepta dolgoročnega in srednjeročnega načrta razvoja Slovenije do leta 1975. Posebej namerava obravnavati tudi poslovno sodelovanje in raziskovalno delo v proizvodnji, probleme trga, cen in zunanjetrgovinske menjave, razvoj energetike, področje transporta in prometnih povezav s sosednjimi republikami in svetom, pomorsko gospodarstvo, kmetijstvo, turizem, obrtno in storitveno dejavnost, stanovanjsko in komunalno gospodarstvo, predvsem pa modernizacijo proizvodnje in njeno hitrejšo obnovo, ki sta glavna cilja gospodarske reforme. Posebno skrb bo zato skupščina posvetila modernizaciji posameznih strok v skladu z zahtevami sodobne tehnologije.

Med nalogami na področju izobraževanja, znanosti in kul-

Podjetje izdeluje: kvaliteto posteljnino za gospodinjstvo s poudarkom na strojno vezanih vzorcih, kvaliteto in zelo uporabno gostinsko konfekcijo ter strojno klekljano čipko. Se priporočamo!

AKCIJA LJUBLJANSKE TOVARNE BATERIJ ZMAJ

300 poučnih filmov za šolarje

Dobrih šolskih poučnih filmov ni nikoli preveč. Prav zaradi tega je tolikanj dragocenejša in pomembnejša darilo ljubljanske tovarne baterij ZMAJ, ki je na lastne stroške naročila izdelavo zvočnega črno-belega poučnega filma z naslovom »Od bliska do baterije«, katerega 300 kopij so brezplačno prejele vse šole, ki razpolagajo z zvočnim kinoprojektorjem.

Kaj lahko zapišemo ob tem filmu? Predvsem to, da ob pri-

kazu razvoja izdelovanja baterij in razvoja tovarne ZMAJ mladega gledalca seznani z vrsto zanimivih fizikalnih eksperimentov in z odkritji velikih učenjakov Benjamina Franklina, Aleksandra Volte, Georgesa Leclanchéja, Michaela Faradaya, Nielsa Bohra in Ernsta Rutherforda. Samo po sebi je razumljivo, da film ne obide izredno širokih možnosti praktičnega izkoriščanja baterij, ki jih npr. v tovarni ZMAJ vsak dan

izdelajo najmanj po 100.000 kosov.

Prav zaradi tega je koristnost navedenega filma vsekakor vsestranska. Učenci se bodo npr. na neprisljen način seznanili z najpomembnejšimi mejniki znanosti na področju elektrike. Videli bodo, kako se naš delovni človek ob stroju trudi, da bi bilo življenje njemu samemu in vsem nam lepše in boljše. V marsikaterem mlademu srcu pa se bo nedvomno porodila tudi želja zaposliti se v takem obratu in postati strokovnjak na področju svojega dela. Gledano z oči pedagoga pa film razen vsega drugega vsebuje tudi precej elementov poklicnega usmerjanja,

kar je za mladega človeka, ki se šele pripravlja za vstop v življenje, še zlasti pomembno in dragoceno.

Zaradi vsega tega nikakor ne bi bilo prav, če bi plemenito dejanje tovarne ZMAJ ostalo osamljeno, brez posnemovalcev. Za podoben korak naj bi se odločila tudi druga podjetja, npr. industrija optičnih naprav, gumarska industrija, avtomobilska industrija, industrija gospodinskih strojev itd. V tehnično razvitejših državah je takšna oblika podpore industriji šolam takorekoč v navadi. Mar ne bi bilo obojestransko koristno, če bi po tej poti in za zgledom tovarne ZMAJ stopili tudi pri nas? -an

DOPIŠNIKI POROČAJO

● PTUJ

Nova proizvodnja

V Tehnoservisu v Ptujju so pred časom pričeli z redno oziroma serijsko proizvodnjo kopirnih aparatov ter aparatov za razvijanje. To dejavnost so prevzeli od Tovarne avtopreme v Ptujju, ki se je specializirala za proizvodnjo delov za avtomobilsko industrijo.

Računajo, da bodo obojih že letos proizvedli okrog 250 kosov. Ze v bližnji bodočnosti pa bodo pričeli s proizvodnjo še drugih birotehničnih aparatov.

Kot nam je povedal A. Ganza, upravnik Tehnoservisa, so zato v podjetju na novo zaposlili kar 20 mladih ljudi. Povedal pa je tudi, da s tem osnovna dejavnost to je servis za popravilo raznih kmetijskih strojev in mehanizacije ne bo zmanjšana.

F. H.

● KOPER

Delavci — amaterji bodo razstavljali

Sekcija likovnih umetnikov-amaterjev je pred kratkim sklenila, da bodo delavci amaterji svoja slikarska, kiparska in druga likovna dela razstavljali v triju pokrajinskih muzejih v mesecu juliju 1970.

Ta sekcija, ki deluje pri Obalnem sindikalnem svetu Koper, je že v preteklem letu meseca junija pripravila izredno prijetno in uspešno razstavo svojih del, saj je razstavljal kar 23 avtorjev. Prizadevanje sindikatov temelji na ugotovitvi, da je potrebno tudi za kulturno dejavnost na obalnem območju dajati več sredstev ter omogočiti vsem tistim delavcem, ki se amatersko ukvarjajo z ustvarjalnim ali kulturnim delom, da javno prikažejo svoje stvaritve, saj so pogosto njihova dela tako v umetniškem in vsebinskem pogledu zelo kvalitetna in zanimiva ter zaslužijo ustrezno pozornost in priznanje širše družbene skupnosti.

Vsa dela, ki so jih izdelali delavci amaterji, bo ocenjevala posebna komisija, ki bo enako kot preteklo leto določila, s katerimi deli se bodo avtorji predstavili širšemu občinstvu.

K. C.

Pletenina LJUBLJANA

»PLETENINA« tovarna trikotaznega perila Ljubljana, Zaloška cesta 14 proizvaja:

- vse vrste kopalnih oblek iz najsodobnejših surovin in najnovejših krojev
- trenirke za odrasle in otroke ter trenirke po svetovno znani licenci ADIDAS
- proizvode iz movila: otroške pajace ter plenice
- vse vrste ženskega, otroškega in moškega perila

svetila še več skrbi kot doslej uresničevanju družbene samouprave v občini (vloži občinske skupščine in njene strukture, uveljavljanju delegatskega sistema, proučevanju, kakšne materialne in druge možnosti imajo občine pri sedanjih teritorialnih razdelitvi SR Slovenije itd.), kakor tudi razvijanju krajevnih skupnosti kot oblike, v kateri se občani neposredno odločajo o zadovoljevanju svojih potreb. Skupščina bo razen tega proučila izkušnje na področju samouprave stanovalcev, dela zborov volivcev, rezultate referendumov ter možnosti za utrjevanje medobčinskega sodelovanja.

Pri razvijanju družbeno političnega in skupščinskega sistema si je predsedstvo zastavilo naloge, izpopolnjevati organizacijo in strukturo skupščine tako, da bomo v njej slišali, čimbolj neposredno in nepotvorjeno, resnične interese in probleme delovnih ljudi in občanov ter jih v njej tudi uspešno reševali. Povezano s to nalogo namerava skupščina s poslovnikom izboljšati svoje notranje poslovanje kakor tudi delo skupščinskih odborov, organizirati upravo tako, da bo lahko v celoti izvajala svojo osnovno funkcijo — uresničevanja politike skupščine, hkrati pa z izboljšanjem skupščinskega sistema okrepi vlogo izvršnega sveta kot politično izvršilnega organa skupščine. Skupščina bo proučila sedanjo zakonsko ureditev kazenske, materialne, disciplinske in politične odgovornosti ter po potrebi sprejela tudi nove konkretnije opredelilne odgovornosti nosilcev funkcij. Odgovornost posameznika naj bi bila toliko večja, kolikor večja je stopnja njegovega vplivanja in njegove funkcije.

Del svojih prizadevanj bo skupščina usmerila tudi na vsebinsko usklajevanje zakonov z

ture velja zlasti poudariti skrb skupščine za nadaljnji razvoj in izpopolnjevanje sistema vzgoje in izobraževanja, analizo pedagoškega osebjia v vzgojno izobraževalnih zavodih, revizijo predmetnikov in učnih načrtov vzgojno izobraževalnih zavodov, urejanje prostorov predšolskih in osnovnošolskih ustanov, povečanje udeležbe učencev, dijakov in študentov v samoupravnem odločanju, organiziranje izobraževanja ob delu (kamor sodi tudi izobraževanje »drasilih«, izenačevanje možnosti za izobraževanje otrok in mladine, predvsem najbolj nadarjenih. Skupščina je tudi že začela uresničevati glavne naloge pri oblikovanju koncepta kulturne politike na Slovenskem in vloge republike pri tem ter sistemsko urejati financiranje kulture na osnovah samoupravljanja.

Sodeč po programu dela bo skupščina posvetila letos posebno pozornost tudi preventivnemu zdravstvenemu varstvu in samoupravnim odnosom v zdravstvu, medtem ko je obravnavala predloge za izpopolnitev sistema invalidskega in pokojninskega zavarovanja že lani. Med osnovnimi vprašanji, ki jih je treba razrešiti v pokojninskem zavarovanju, so: pogoji za pridobitev pokojnine, raven pokojnin, usklajevanje pokojnin in financiranje pokojninskega zavarovanja. Zlasti slednje je izredno pomembno, saj se je doslej jasno pokazalo, da je treba poleg sedanjih virov financiranja uvesti še dodatne vire. Treba je poiskati rešitve, ki bi omogočale postopno ustvarjanje rezerv, s pomočjo katerih bi lahko, skupaj s sredstvi prispevne stopnje iz osebnega dohodka, zagotovili bolj uravnoteženo poslovanje tega zavarovanja.

Nič čudnega torej, da republiška skupščina še ni pomislila na počitnice, čeprav je polietja že tu.

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA

Za vas izdeluje
BREST Cerknica

Patrola specializirane enote OOA ugotavlja intenzivnost sevanja

POROČILO VOJNEGA DOPISNIKA S POLOŽAJA SPECIALNIH ENOT CIVILNE ZAŠČITE

Za vsak primer

Zavod za zdravstveno varstvo Maribor je z vajo v Veržeju zaključil tečaj RBK za specialne enote civilne zaščite. Vaja, ki so jo pri nas prvič organizirali v tolikšnem obsegu, je pokazala učinkovitost tečaja. Sodelovalo je 90 do 180 tečajnikov, članov delovnega kolektiva cestnega podjetja Maribor — enote Ljutomer. Delavci cestnega podjetja so pokazali, kako bi v primeru napada s strupenimi plini in atomskimi bombami dekontaminirali (razstrupili) in zopet usposobili cesto za normalen promet. Pod vodstvom vodje tečaja DR. MIRANA ŠLAJMERJA in ostalih predavateljev je vaja lepo uspela. Prisostvovali so tudi vaščani Veržeja in povabljeni gostje. Dr. Šlajmer je navzočim sproti razlagal vsako fazo raziskovanja cestišča in kasneje način dekontaminacije.

Veržej, 27. 6. 1970

Včeraj zvečer je sovražnik napadel našo domovino z zahoda. Ker je naletel na močan odpor, je vso noč bombardiral Ljubljano, Kranj, Celje, Maribor, Zagreb in ostala važna prometna križišča. Po noči je napadel tudi Lendavo, da bi uničil naftna polja. Poškodoval je železniško progo in prevoz nafte je bil mogoč le po cesti.

Zgodaj zjutraj je sovražnik vrigel na Ljubljano sto kilotonsko atomsko bombo. Vsi centri za OOA so v pripravljenosti. Prav tako tudi ljutomerski.

Ob 8.30: presunljivo se je oglasila sirena. Nevarnost zračnega napada!

Nekaj minut kasneje je zahrumelo in zaropotalo. Štiri letala so v nizkem letu mitraljirala cesto in odvrгла nekaj bomb. Del cestišča je bil uničen. Oblak dima, ki se je spuščal proti zemlji, pa je dal slutiti bojne strupe.

Ob 8.50: konec nevarnosti!

Ob 9.20: sirena zopet označuje nevarnost.

Ob 9.22: približalo se je samotno letalo, zelo visoko, komaj vidno.

Naenkrat se je strašno zasvetilo v bližini veržejskega mostu. Potem eksplozija. V nebo se je dvignila goba. Sovražnik je tudi na Veržeju vrigel atomsko bombo. (Imitirana goba je bila kaj malo prepričljiva). »Šest kilometrov« visoka goba je dala slutiti 5-kilotonsko atomsko bombo.

Prevoz nafte po cesti je bil onemogočen.

Ob 9.30: iz ljutomerske smeri se je po cesti približala kolona vozil cestnega podjetja: terenska vozila, tovornjaki, cisterne, buldožerji. Malo pred

prizoriščem napada so iz vozil izstopili možje v rumenih gumijastih kombinezonih. Počasi so se premikali proti središču napada. Oboroženi so bili z Geigerjevimi števci, pripravami za ugotavljanje bojnih strupov in velikimi tablam. Prva skupina se je kmalu ustavila. Po radiu so sporočili, da je na cestišču intenzivnost sevanja 50 röntgenov. Označili so mesto s tablo in šli naprej. Tisti, ki so merili strupe, so tudi postavljali tablice z oznako plina in koncentracije. Ko so patrole ugotovile razsežnost in intenzivnost zastrupitve cestišča, so se vrnile.

Ob 9.45: vodja ekipe izda nalog za začetek dekontaminacije cestišč. Asfaltno cesto so začeli spirati z vodo iz cistern. Ponovno so merili intenzivnost in spet so izpirali z vodo. To so delali toliko časa, da so instrumenti pokazali dopustno mero sevanja.

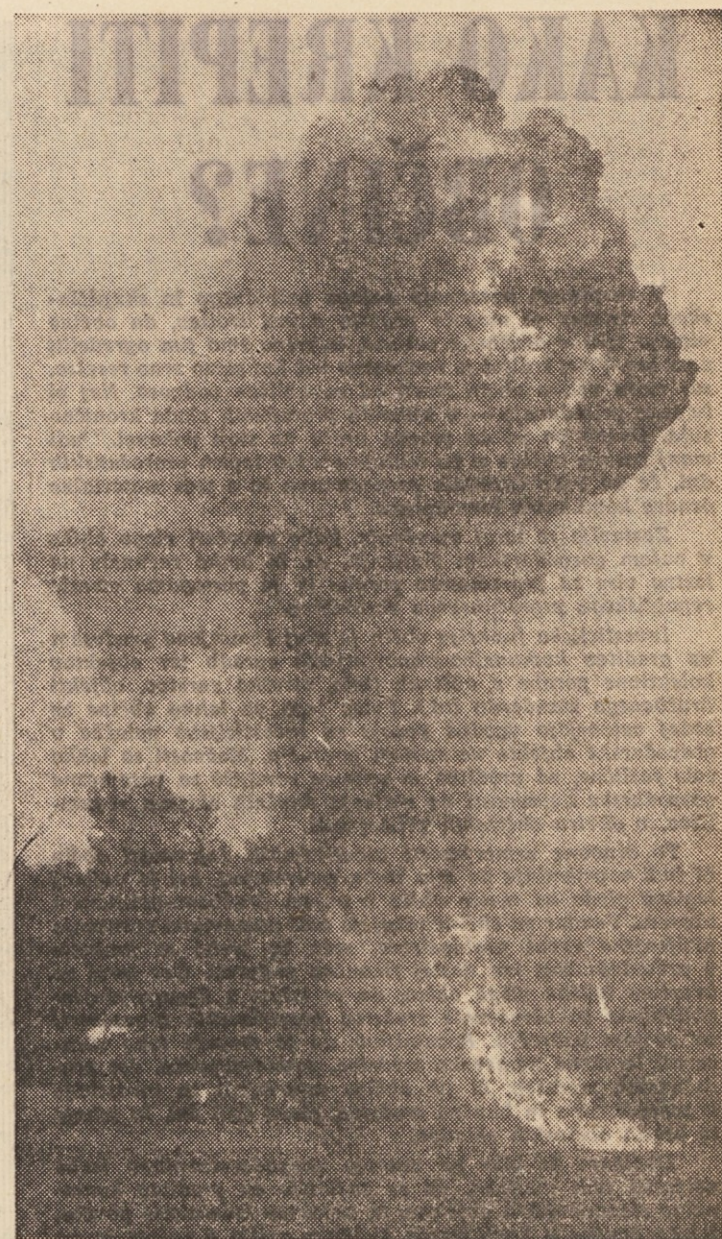
V samem centru napada prečka asfaltno cesto makadamska pot. Tudi ta je zastrupljena. Ker tu voda ne bi nič pomagala, so stopili v akcijo buldožerji. Desni odcep so dekontaminirali tako, da so posneli kakih 10 cm zgornje plasti. Levi odcep pa so razstrupili z naspavanjem gramoza, ki so ga tovornjaki pripeljali s seboj.

Po dobri uri je bila cesta dekontaminirana in sposobna za promet. Dovoz nafte, nujno potrebne na bojišču, je spet stekel.

Medtem ko so razkuževali cestišče, je sanitetna ekipa nudila prvo pomoč ranjencem (v načrtu sta bila dva, bolničarji pa so imeli opravka kar s sedmimi prostovoljci). Najprej so jih zaščitili pred sevanjem in strupi, potem pa so jih z različnimi avtomobili odpeljali.

Ob 9.50: medtem ko so ekipe še delale, so postavili postajo za razkuževanje ljudi in strojev. Ko so opravili tudi to dekontaminacijo, je bila vaja končana in, vsaj za gledalce, atomska vojna pozabljena.

TEKST IN FOTO:
ANDREJ AGNIČ

»Atomska goba« se je dvignila v bližini veržejskega mostu

Tudi navadna metla je lahko orožje proti atomskemu žarčenju

Za zastrupljeni asfalt je najbolj enostavna in učinkovita voda

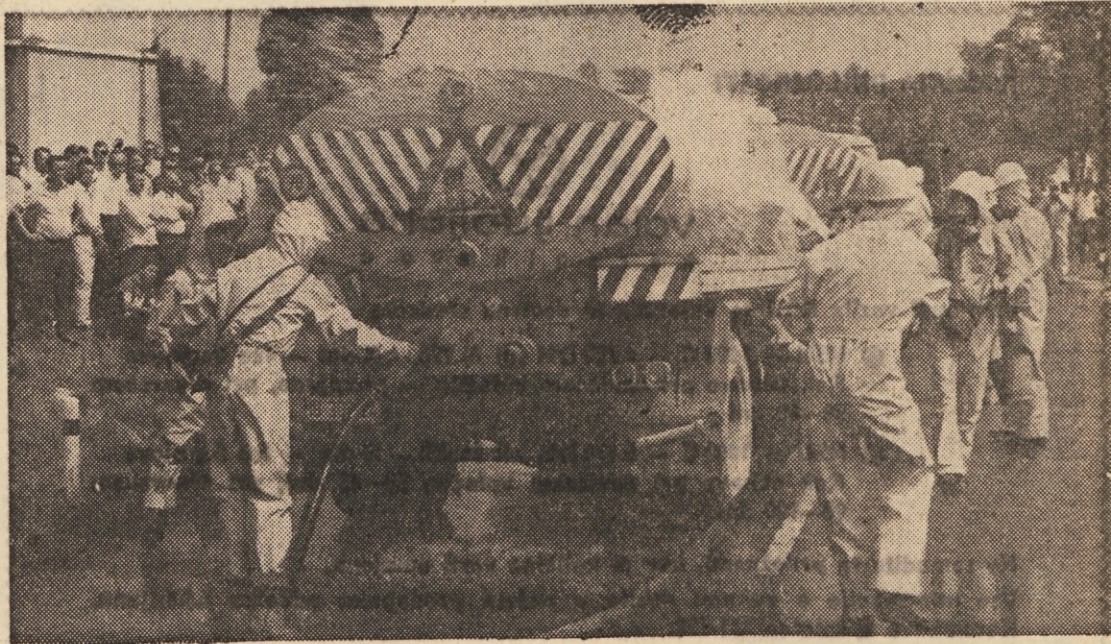
Reševalna ekipa obvezuje ranjenca

Treba je določiti vrsto in intenzivnost bojnega strupa

Buldožer odstranjuje zgornjo — zastrupljeno plast cestišča

Po končani akciji je treba tudi vozila dekontaminirati

KAKO KREPITI OBČINE?

V razpravah o razvoju našega političnega in skupščinskega sistema je mogoče pogosto slišati trditve, da občine nimajo takšne družbene veljave, kakršno smo jim opredelili z ustavo. V tej trditvi je nedvomno več kot samo zrno resnice, saj mora veliko občin živeti od republiške podpore. Naj si še tako prizadevajo — v njihovih proračunih vlada kronična suša. Znano pa je, da prazna vreča ne stoji pokonci. Tudi manj razvite občine si ne morejo obetati lepših proračunskih dni, če ne bodo razvijale gospodarstva in s tem materialne osnove komunalne samouprave.

Zastavlja se torej vprašanje, kako povečati vlogo občin v našem gospodarskem življenju, da bi lahko računale na lastne vire za proračunsko porabo in se postopoma otresle republiškega proračunskega skrbništva.

Investicijska funkcija občin je zdaj usmerjena predvsem na graditev komunalno-stanovanjskih zgradb ter objektov kolektivne porabe v občinah (šole, otroško varstvo, objekti družbenega standarda itd.). Poleg tega pa lahko občine že sedaj ustvarjajo ugodne pogoje za investicijske naložbe v gospodarske objekte na svojem področju. Možnosti so lahko zelo različne, od ureditve in opreme zemljišč za posamezne gospodarske dejavnosti do nudenja davčnih olajšav, razumljivo, v okviru občinskih pristojnosti.

Te osnovne usmerjenosti investicijskih dejavnosti občin bi tudi v prihodnje ne bilo treba spreminjati, saj je najbolj logična glede na mesto občin v našem družbeno-političnem sistemu. Vendar pa občine rešujejo tudi pomembna vprašanja življenjske ravni prebivalstva, zato bo treba te funkcije v prihodnje bolj kot doslej finančno podpreti. Gre torej za krepitev takšne vloge občin, da bi lahko z dogovarjanjem oblikovale in združevale sredstva gospodarskih organizacij na svojem področju. Razumljivo, da je mogoče tako združevati le razna namenska sredstva, samopriskupke, del proračunskih sredstev, ki jih občine namenjujejo za investicije v gospodarstvo in bančna sredstva, zlasti tisti del, ki izhaja iz bivših občinskih skladov.

Občinam bi bilo po mnenju gospodarstvenikov treba ustvariti tudi možnost, da se zadolžijo za graditev komunalno-stanovanjskih objektov in objektov kolektivne porabe. Razen bančnega kreditiranja bi lahko prišla v poštev javna posojila z obveznicami, ki bi jih občine obračale na tržišču svobodnih sredstev reprodukcije. Javna posojila občine ne bi smela biti obvezna. Investicijske zmogljivosti občin na stanovanjsko-komunalnem področju pa bi bilo treba ob možnosti razpisovanja javnih posojil okrepiti še s ponovno centralizacijo prispevka za stanovanjsko graditev iz osebnih dohodkov. Ta prispevek naj bi se stekal v občinski stanovanjsko-komunalni sklad, porabili pa bi ga morali za graditev najemniških stanovanj za socialno manj premožne sloje prebivalstva (osebe z nizkimi dohodki, družine s številnimi otroki, borce, upokojenke itd.), ki pri sedanjem sistemu financiranja stanovanjske graditve po normalni poti zelo težko pridejo celo do najnujnejših stanovanjskih prostorov. Iz tega sklada bi lahko subvencionirali tudi najemnine stanovanj za te sloje in s tem usmerjali stanovanjsko graditev tistih hčanov, ki bi sicer pretežno del sredstev za stanovanjsko graditev zbrali sami ali jih dobili po normalni kreditni poti v poslovnih bankah. Šele po izpolnitvi vseh teh nalog bi lahko del stanovanjsko-komunalnega sklada porabili tudi za vlaganja v komunalno infrastrukturo.

Na področju gospodarstva (tudi lokalnega) torej občine ne bi neposredno investirale, ampak le pospeševale njegov razvoj z davčnimi olajšavami, izdajo obveznic, primerno zemljiško politiko, smotno politiko izdaje obrtniških dovoljenj, politiko komunalnih taks in podobnimi ukrepi. Za morebitne izjemne investicijske intervencije na področju gospodarstva pa bi smele občine uporabljati le redna proračunska sredstva.

Vloga občin pri krepitevi gospodarstva na njihovem področju naj bi bila torej v prihodnje le posredna, kar je edino prav, saj morajo delovni kolektivi v času reforme predvsem sami skrbeti za svoj razvoj in usodo. Kljub temu pa bi bila lahko pomembnejša kot je danes, saj bi takšna politika usmerjanja gospodarstva nedvomno obrodila več denarja za občinske blagajne kot jo sedanja.

VELEBLAGOVNICA

LJUBLJANA

nama

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

DESET LET DELAVSKEGA DOMA V ZAGORJU OB SAVI

Na stežaj odprta vrata

V Zagorju ob Savi so sedanjí jubilej kulturnega hrama obeležili skromno, z nekaterimi domačimi prireditvami in gostovanjem Šentjakobskega gledališča iz Ljubljane. Skromno zato, ker ne kaže obešati na veliki zvon vsake obletnice, pa čeprav gre v tem primeru za prvo desetletje delovanja in obstoja tega pomembnega kulturnega središča te zasavske občine.

Z dograditvijo tega doma pred desetimi leti so bile uresničene stare želje zagorskih knapov in delavcev drugih podjetij. Toda, če ne bi rudarji sprejeli te pobude za svojo moralnopolitično dolžnost, Zagorje zagotovo ne bi imelo sedanjega delavskega doma. Seveda je med gradnjo prišlo nekajkrat do prekinitve in celo dolgih zastojev; rudarji so hoteli zvedeti, koliko je dom že stal in koliko bodo morali zanj še odrediti. Spet drugi so menili, da Zagorjani potrebujejo funkcionalne, smotno urejene in prirejene prostore v domu, ne pa nekak spomenik. In tako so kljub takim in drugim pomislekom dom po menda sedmih letih gradnje izročili svojemu namenu konec maja 1960. leta.

Resnično delavski dom v Zagorju ob Savi ni povsem po okusu vseh kulturnih delavcev. Manjka teh in onih prostorov. Toda uprava doma je skupaj s kulturnimi skupinami in društvi v minulih desetih letih vendarle izoblikovala takšno politiko prireditev in nastopov in našla take rešitve souporabe nekaterih prostorov, da dandanes ni mogoče več govoriti o napol odprtih dvorah delavskega doma, pač pa že o bolj na stežaj odprtih vratih tega hrama. V zagorskem delavskem domu vsak dan vrtijo filme. V stekleni dvorani in avli je vsako leto najmanj pet do osem zanimivih likovnih razstav. Občinska knjižnica si je uredila v domu še pionirski oddelek, lutkovna

dvorana je rezervirana za piske vaje odraslih in mladih Vesnanov. Na odru delavskega doma se iz leta v leto zvrsti več predstav in nastopov; v stekleni dvorani so vse konference in

posvetovanja, plesi in tradicionalne družabne prireditve.

Zagorjani pogrešajo morda edinole gledališkega življenja. Vsi dosedanja poskusi uprave delavskega doma in občinskega sveta kulturnoprosvetnih organizacij, da bi ljudje obiskovali predstave celjskega gledališča, niso dali najboljših rezultatov. Vzroki so verjetno v tem, da bi kazalo abonma razširiti še na nekatere druge osrednje gledališke ansamble. To pa je seve drago, predrago za sedanje finančne možnosti zagorskih kul-

turnih društev. Z oblikovanjem temeljne kulturne skupnosti — pred kratkim so ustanovili iniciativni odbor — bo zagorski delavski dom vsekakor dobil še bolj poudarjeno vlogo in pomen. Bistveno je to, da bo treba še marsikaj storiti, da bo delavski dom služil v celoti svojemu namenu, pri tem pa ohranjal svojo sedanjo podobo, da-leč naokrog najbolj skrbno vzdrževanega hrama kulture. To pa je velika zasluga uprave in kolektiva tega doma.

M. V.

RAZVESELJIVA SPODBUDA RUDARSKEGA ŠOLSKEGA CENTRA VELENJE

IZOBRAŽEVANJE OB PROIZVODNEM DELU

Sliši se skoraj neverjetno, pa je vendarle res: Rudarski šolski center Velenje, se pravi izobraževalna ustanova, bo letos dosegel kakih 60 milijonov realizacije, samo elektro-kovinarski obrati pa več kot 35 milijonov dinarjev realizacije

Pred osmimi leti, ko je bil ustanovljen velenjski Rudarski šolski center, je bilo sprejeto načelo, da je treba v kar največji meri uveljaviti v praksi izobraževanje ob proizvodnem delu. To osnovno vodilo nenehno izpopolnjujejo in iščejo nove oblike, saj je znano, da se mora Rudarski šolski center Velenje financirati sam in tudi sam skrbeti za razširjeno reprodukcijo.

V velenjskem Rudarskem šolskem centru velja, kar zadeva usposabljanje in vzgojo mladih, to-le pravilo: prvo leto se gojenec uči, drugo leto se seznani z elementi proizvodnje, tretje leto pa se vključuje v proizvodnjo pod vodstvom strokovnjakov. Se pravi, da se usposablja za delo v tovarni. In ker razpolaga Rudarski šolski center Velenje z dokaj številnim in sodobnim strojnimi parkom, prehod iz šole v delovno organizacijo, to je v redno proizvodnjo, ne dela težav. Pravzaprav ga gojenci ne čutijo, saj se že v šoli seznani s tempom dela in zahtevami glede kvalitete, toleranc in rokov. Cilj je torej, da je gojenec poklicne šole v tretjem letniku šolanja usposobljen za redno proizvodno delo.

Zadnja leta velenjski Rudarski šolski center oziroma program proizvodnje v elektrokovinskih obratih, poseben poudarek pa namenja serijskemu proizvodnji in orodjarni. Zdej je Rudarski šolski center Velenje že velik kooperant velenjske tovarne Gorenje, tako s serijskimi elektro kot kovinskimi proizvodi.

V elektro obratih pripravljajo kompletne setove za vse izdelke velenjskega Gorenja in za avtomobile, ki jih izdeluje sarajevski UNIS, preko tega združenja pa se vključujejo tudi v proizvodni program tovarni AUDI, NSU in Volkswagen v Zahodni Nemčiji. V kovinskih obratih pa je vpeljana serijska proizvodnja za potrebe Gorenja, zdaj so v teku še pogovori za proizvodnjo tečajev za vrata za potrebe tovarne NSU, sodelujejo pa tudi z ljubljanskim Saturnusom.

Elektro kovinarski obrati Rudarskega šolskega centra Velenje imajo vpeljano še proizvodnjo izvnerserijskih in specialnih transformatorjev ter posebno skupino za elastične tlačilnice, popravljajo pa tudi elektromotorje. Zdej se pri-

pravljajo na ureditev osrednje orodjarne za potrebe delovnih organizacij iz Saleške doline.

Rudarski šolski center Velenje izobražuje nov strokovni kader za 24 delovnih organizacij iz Velenja, Slovenjega Gradca, Mozirja, Žalca, Celja, Slovenskih Konjic in Slovenske Bistrice. Vloga in pomen te izobraževalne institucije pri vzgoji kadrov se veča iz leta v leto, istočasno pa se krepi tudi vez med šolo in gospodarstvom.

Predvsem gospodarstvo Saleške doline v prihodnje ne bi moglo napredovati tako, kot je predvideno, če za njegove potrebe v Rudarskem šolskem centru Velenje ne bi vzgojili potrebnih strokovnjakov. Delovne organizacije kažejo posebej še v zadnjem razdobju velik interes za delo in razvoj šole in ni čudno, da gospodarstvo spričo potreb po usposobljenih delavcih samo predlaga ustanavljanje poklicnih in drugih šol. (vš)

KRATKO IN JEDRNATO

...da je bilo po podatkih zveznega biroja za zaposlovanje sredi lanskega leta v evropskih državah zaposlenih 257 jugoslovanskih zdravnikov 12 stomatologov in 37 farmaceutov, v de-

želah v razvoju pa 200 zdravnikov. Vendar ni nikakršnih podatkov o zdravnikih, ki so samoiniciativno odšli na delo na tuje in se niso prijavili zavodom za zaposlovanje;

...da se je v zadnjih šestih mesecih lani količina zlata in deviz v jugoslovanskih bankah skora; podvojila, saj je znašala njihova vrednost januarja letos 4880 milijonov dinarjev;

IZREDNA PRILOŽNOST!

volan ljubljana
kersnikova 6

vam nudi vozila NSU za dinarska in devizna sredstva

- NSU — 1200 C — 7.152 DM ali 26.950.— N-din — fco Sarajevo Rok dobave pri deviznem vplačilu — promptno, pri dinarskem 30—60 dni
- NSU — 1000 C — 6.476 DM ali 24.400.— N-din — fco Sarajevo Rok dobave pri deviznem vplačilu 30—45 dni, pri dinarskem 90—120 dni

Ne zamudite te priložnosti, ker je količina vozil omejena.

Vse informacije o nakupu dobite v našem prodajnem oddelku Ljubljana, Kersnikova 6, telefon 311-734.

NA CELJSKEM PODROČJU PRIMANJKUJE KAKIH 820 GRADBENIH DELAVCEV

MLADI NOČEJO V GRADBENIŠTVO

Gradbena podjetja na celjskem področju že dalj časa ne morejo več pokrivati vseh potreb po gradbenih delavcih. Po podatkih komunalnega zavoda za zaposlovanje v Celju so gradbena podjetja prijavila potrebo po 408 novih delavcih brez strokovne šole in po 406 delavcih s poklicno, srednjo, višjo in visoko šolo. Potrebni kadrovi pa pri zavodu za zaposlovanje nimajo prijavljenih. Zato teh potreb niti ne morejo pokriti.

Vzrokov za takšno stanje je več. Najpomembnejši pa je prav gotovo v številnem in včasih celo neorganiziranem odhodu naših delavcev v tujino. Tu se bo le težko kaj spremenilo. Delavci imajo pravico izbirati, kje bodo delali. Na drugi strani pa jim morajo, če to želijo, odhod v tujino omogočiti zavodi za zaposlovanje. Dokler se s pametno politiko ne bo rešil odhod delavcev na tuje, bo še vedno dovolj problemov, ki bodo najbolj pereči posebnost v gradbeništvu.

Mnogo problemov, ki takšno stanje še pogostejajo, pa je v okviru gradbeništvu samega. Neorganizirano zaposlovanje, težki pogoji dela, premalo pozornosti delavcem po opravljenem delu in mnogokrat prenizko nagajanje je mnogokrat vzrok, da se delavci odločajo za delo v gradbeništvu šele takrat, ko nikjer druge ne dobijo zaposlitve.

Seveda bo teh problemov v gradbeništvu samem čedalje manj, kajti samoupravni sporazumi, ki so jih podpisala gradbena podjetja, bodo rešili mnoge od njih. Seveda pa bodo te probleme rešili le takrat, če bodo vsa podjetja tudi v celoti upoštevala samoupravne sporazume.

Najbolj pereč problem za perspektivo gradbeništvu pa je v tem, da se mladi le težko odločajo za poklice v gradbeništvu. Celjski zavod za zaposlo-

vanje je pred koncem šolskega leta organiziral v 22 osnovnih šolah, na območju celotne celjske regije, akcijo vključevanja učencev v poklicno usposabljanje v gradbeništvu. Po tej akciji je samo 43 učencev izrazilo željo, da bi se zaposlili v gradbeništvu in še od tega 11 deklet. Ta odziv kaže na določene pomanjkljivosti pri izvajanju te akcije in na nepopularnost, ki jo uživa gradbeništvo v očeh mladih. Če se pri vključevanju mladih ne bodo odločneje angažirali gradbinci sami, njihova prihodnost brez mladih kadrov najbrž ne bo rožnata.

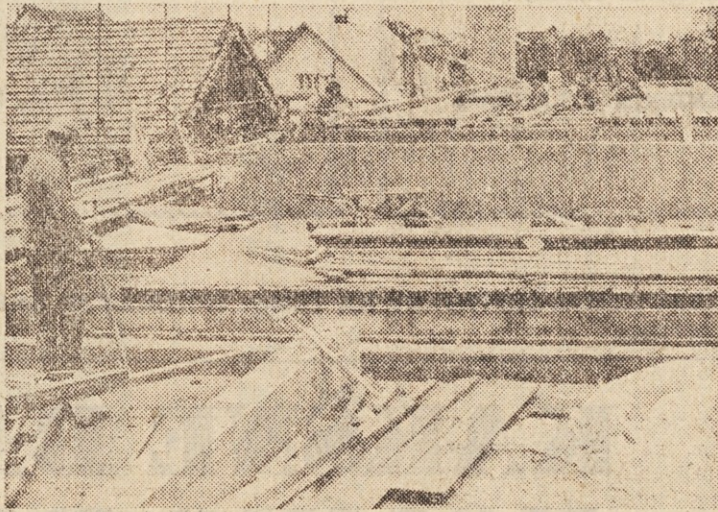
Potrebno bi bilo razmisliti tudi o starostni meji vključevanja mladine v uk gradbenih poklicev. Zaradi pogojev dela in zahtevnosti del bi bilo najbrž prav, da se lahko v uk vključujejo tudi učenci z 18 in ne samo s 17 leti.

Kot vidimo, je problemov v gradbeništvu glede zaposlovanja mnogo. O njih mora čimprej spregovoriti celotna družba. Skrajni čas je, da se začne gradbeništvo tretirati kot enakovredna panoga drugim panogam v našem gospodarstvu. V perspek-

tivnem planu razvoja, kakor tudi v petletnem planu slovenskega gospodarstva ima gradbeništvo pomembno vlogo. Vprašanje pa je, če bo to vlogo lahko odigralo,

dokler se bomo rešili osnovnih vprašanj. Tu pa mislimo predvsem na politiko zaposlovanja in nagrajevanja.

MILAN BRECL

Dela na objektih zahtevajo od gradbenih delavcev razen ustrezne strokovnosti tudi precej fizičnega napora. To pa je najbrž mimo še nekaterih pogojev odločilnega pomena za to, da ni zanimanja za ta poklic

PETE ŠPORTNE IGRE SPLOŠNIH VODNIH SKUPNOSTI SLOVENIJE

Tudi letos najboljši Celjani!

Minulo soboto so bile na rekreacijsko športnem centru v Krškem V. športne igre splošnih vodnih skupnosti Slovenije. Čeprav sta se šport in rekreacija v delovnih kolektivih vodnih skupnosti razmahnila šele v zadnjih dveh letih, je bilo za letošnje igre precejšnje zanimanje. To kaže tudi udeležba, saj je na igrah v šahu, odbojki, plavanju, balinanju, namiznem tenisu, malem nogometu, streljanju in kegljanju nasto-

pilo preko 200 TEKMOVALCEV IZ SEDMIM DELOVNIH KOLEKTIVOV. Igre je letos organizirala sindikalna organizacija Splošne vodne skupnosti iz Novega mesta in moramo reči, da je bila organizacija odlična. Tekme v skoraj vseh športnih panogah, razen v kegljanju in šahu, so se odvijale na prostoru ob olimpijskem bazenu v Krškem. Pri vsem pa je bilo najbolj razveseljivo, da so v posameznih ekipah nastopali res delavci — neposredni proizvajalci, ne pa le tisti, ki so zaposleni v pisarnah in ki imajo že tako in tako večje možnosti za najrazličnejše oblike rekreacije.

Tudi letos so bili na športnih igrah splošnih vodnih skupnosti Slovenije najboljši Celjani, lovoriko najboljših ekip pa so osvojili tudi lani. V ekipni konkurenci se je na drugo mesto uvrstil Maribor, tretji je bil Koper, četrta Ljubljana, peta je bila ekipa iz Novega mesta, šesta Zavod za vodno gospodarstvo iz Ljubljane in zadnja ekipa splošne vodne skupnosti iz Nove Gorice.

V posameznih panogah pa so bili najboljši naslednji: v šahu, odbojki, plavanju, namiznem tenisu,

malem nogometu in streljanju je bila najboljša ekipa iz Celja, medtem ko je prvo mesto v balinanju in kegljanju osvojila ekipa iz Kopra. Ob tej priložnosti moramo vsekakor pohvaliti tudi ekipo splošne vodne skupnosti iz Maribora, ki je v odbojki, plavanju, namiznem tenisu, malem nogometu osvojila druga mesta, polhalo v posameznih panogah pa zaslužijo še ekipe delovnih kolektivov iz Ljubljane, Novega mesta in Kopra.

Za osvojena prva mesta v posameznih športnih panogah so zmagovalci prejeli lepe pokale in diplome, za druga in tretja mesta pa samo diplome. Razen tega so vse vodnogospodarske organizacije, ki so sodelovale na igrah, od organizatorja prejeli spominska darila, in sicer knjigo »Božidar Jakac in glasnost« sentjernejskega petelinca. Organizator, sindikalna organizacija splošne vodne skupnosti iz Novega mesta, pa je prejel slike — znamenitosti posameznih krajev, od koder so bile ekipe. Vsi udeleženci so ob koncu iger sklenili, da bo naslednje takšno tekmovanje prihodnje leto v Mariboru.

M. Z.

XV. letne športne igre elektrogospodarstva Slovenije

Od četrta, 25. junija, do sobote so potekale v Medvodah pri Ljubljani letošnje jubilejne XV. LETNE ŠPORTNE IGRE SLOVENSKEGA ELEKTROGOSPODARSTVA, pri katerih je sodelovalo nad 700 športnic in športnikov iz 15 sindikalnih športnih aktivov. Ko so oziramo nazaj na to res množično prireditve, lahko ugotovimo, da je vsestransko uspeša.

Vreme je bilo vse dni nastopajočim in organizatorjem izredno naklonjeno. Igrišča za vse panoge so bila brezhibno pripravljena, tekmovalna vrnena in disciplinarna udeležencev sta bili na dostojni ravni, vrh tega pa je bilo doseženih nekaj odličnih rezultatov. In ne nazadnje je treba izreci vse priznanje prireditvenemu odboru, izbranemu iz vrst prizadevnih in izkušenih športnih delavcev podjetja Savske elektrarne, ki je letos organiziralo te igre.

Celotna prireditev se je začela v četrtek popoldne s slavnostno poveljo, na čelu katere je šla peštrá skupina narodnih nos. za njo pa se je zvrstilo z emblemom Elektré in zastavami več sto, po večini v športne drese oblečenih udeležencev. Povorka je šla iz elektrarne skozi stari del Medvod na stadion Partizana, kjer je bila slovesna otvoritev.

Ob slovesnem začetku so podelili desetim dolgoletnim in najprizadenejšim športnim delavcem slovenskega elektrogospodarstva okusne spominske medalje.

Tekmovanje športnih ribičev

Takoj po svečanem začetku so se začele tekme v krosu, kegljanju, balinanju in šahu. Tekme so bile že v začetku zelo zanimive, napetost pa je nato naraščala še v petek in soboto, ko so se zvrstili tekmovalci pri atletiki, namiznem tenisu, streljanju, odbojki, malem nogometu, plavanju in športnem ribolovu.

Udeležba ekip in posameznikov v nekaterih panogah je bila letos izredna. V kegljanju je nastopilo 27 moških in 4 ženske ekipe s 132 igralci, razen tega pa še 36 posameznikov, pri streljanju 27 ekip s 193 tekmovalci, v namiznem tenisu 15 moških in 3 ženske ekipe, v športnem ribolovu 14, v šahu 13, v malem nogometu 13, v balinanju 11, v odbojki pa 9 moških in tri ženske ekipe.

V posameznih panogah, ki so bile na sporedu iger, so zmagali — ATLETIKA: moški Šoke elektrarne 10.220 točk, ženske Elektro Maribor 5995 — BALINANJE: Elektro Gorica II, KEGLANJE: moški ekipno Elektro Kranj 495, posamezno Turk (EI Kr.) 228, ženske ekipno EGM DEM 299, posamezno Šarmanova (EGM DEM) 166 — NAMIZNI TENIS: moški EGM TE Trbovlje, ženske Elektro Gorica — ODBOJKA: moški Elektro Gorica 4, ženske Elektro Gorica 4 — MALI NOGOMET: Elektro Ljubljana 2 — STRELJANJE: ekipno IB Elektroprojekt 664, posamezno Jegličeva (IBE) 175 — ŠAH: AGM TE Trbovlje — ŠPORTNI RIBOLOV: ekipno Elektro Maribor I 53 točk, posamezno Flis (TE Brest) 33.

POKAL »ELEKTROGOSPODARSTVA«: Elektrogospodarstvo Maribor 29 točk, Elektro Gorica 24,5, Šoke elektrarne 21,5, Elektro Ljubljana 21,5, Elektro Maribor 20,5, Savske elektrarne 16, Elektro Kranj 13, Elektro Celje 6, IB Elektroprojekt 5, Elektronabava 2.

TONE BANCIC

PODOBE NAŠEGA ČASA

— Halo, tu Peter!
— Tu Janez!
— Ha, Janez, kaj pa je spet?!
— Zamaka!
— Od zgoraj?
— Ne, od spodaj! Od zgoraj zdej ne, ker sem streho prekril. Na vaše stroške, se razume, če se še spomnite.
— Kaj se ne bi, saj me je delavski svet leto dni nažiral zaradi tiste neplanirane postavke.

— Saj se res kruši.
— To se lahko vsakemu zgodi, tudi sredi Ljubljane in renomiranim podjetjem, vi pa zganjate takšnega vraga. Slišal sem, da je v Domu sindikata, ja, ja, v tisti lepi zgradbi blizu sodnije, že dvakrat padel strop na sejno mizo. Nikome ništa! Sicer pa je rok za garancijo že zdavnaj potekel, nimava se več kaj pogovarjati!

— Rad bi samo povedal, če dovolite, da niste napravili drenaže ob zadnji steni, zato teče v hišo.

— No in kaj?! Kot že rečeno, smo vam, gledano z današnjega vidika, napravili hišo na pol zastoj. Po koliko že? Če se prav spominjam, kvadratni meter po sto petdeset. Zdej je po tristo. Na to mislite, ne pa na tiste kaplje na steni. Še vedno ste na profitu, ne?

Prijateljsko pogovarjanje

— Lahko ste zadovoljni, da sem dal v zapisnik le streho. Ali veste, da so tudi vsa okna vegasta. Podtaknili ste mi nepresušen les, sedaj se pa krči.
— Hvaležni bi nam morali biti, ne pa tako! Ali veste, koliko je danes kubik lesa?! Takrat, pred štirimi leti, sem vam ga prodal na pol zastoj.
— Takrat, pred štirimi leti, je bil tudi dinar vse nekaj drugega kot danes.

— Sicer pa, kaj bi se bodel z vami! Že tako smo vam delali pod ceno, v zahvalo nas pa kar naprej morite. Ne rečem: če bi se podrli stena ali dimnik ali ostreže, potem že. Tako pa vedno ena in ista: sten niste prevlekli s cementno malto, preden ste jih ometali, oken niste prav podzidali, tal niste izolirali, fasada se kruši. Ali se zaradi takšnih malenkosti sploh splača razburjati?!

— Saj vas ne prijemljem za garancijo. Le strokovno pomoč bi potreboval. Napako bi odpravil na svoje stroške.

— A tako? To je potem druga pesem. Razumeti pa morate, da je takšno napako težko odpraviti, zato ne bo poceni. Prekopavati bo treba, navam ga prodal na pol zastoj.

— Tako, pred štirimi leti, je bil tudi dinar vse nekaj na višku.

— Koliko bi stalo? — Ja, kar računajte! Od takrat, ko smo vam zidali, so šle naše storitve strahotno gor. No, ne po naši krivdi! Zvezni predpisi, davki, nelikvidnost, sodne takse! Ja, cirkosemdeset procentov bo dražje kot pred štirimi leti. Pa terenska zraven, se razume, plus faktor tri, pa dodatek za stalnost, ker je pri nas fluktuacija zelo pereč problem, takole cirka...

VINKO BLATNIK

Na 10 cicero

● KOPER

Na zadnji seji pododpora za prosveto in kulturo pri Obalnem sindikalnem svetu Koper so se odločili, da bodo prosvetni delavci letos že drugič praznovali 3. oktobra dan prosvetnega delavca. Prosvetni delavci obalnega območja so na raznih sestankih večkrat izrazili željo, da bi se vsaj enkrat letno sestali, se med seboj spoznali in se pogovorili o svojih uspehih in težavah.

Letošnji dan prosvetnega delavca bo posvečen predvsem strokov-

nemu obravnavanju mesta in vloge pedagoškega delavca v naši družbi; razpravljali pa bodo tudi o študiji centra za raziskave pri DU Koper o osipu v osnovni šoli. Po zborovanju prosvetnih delavcev v koprski kino dvorani bo sledil kulturni program: popoldan pa bodo odprli razstavo o učilih (preteklih in sedanjih), ki jo bo pripravila Študijska knjižnica Koper. Zvečer pa se bodo prosvetni delavci srečali na družabni prireditvi v Izoli.

K. C.

● CELJE

Na območju občinskega sindikalnega sveta v Celju se že dalj časa pripravljajo na II. kongres samoupraviteljev, ki bo ob koncu novembra v Sarajevu. Ker pomembnost kongresa zahteva temeljite priprave vseh družbeno političnih delavnikov, so te priprave razdelili v dva dela. V prvem delu bodo evidentirali, kandidirali in izvolili kandidate, v drugem pa bodo proučili stopnjo razvilitosti samouprave v delovnih organizacijah in v občinah in se dogovorili o izhodnih smereh nadaljnjega razvoja.

V celjski občini bodo izvolili v trinajstih volilnih enotah po enega delegata. Do konca junija bodo v vseh volilnih enotah opravili razprave o možnih kandidatih, in bodo v tem času izvolili tudi že delegate. Analizo o doseženih ravni samoupravljanja in politično oceno pa bodo obravnavali delavski svetovi do konca septembra, v začetku oktobra pa jo bodo še posredovali občinskemu sindikalnemu svetu.

● PREVALJE

Tukajšnja poslovna enota proizvodniškega in turističnega podjetja Ljubljana-transport je za šolsko leto 1970-71 razpisala za uk mehanikov, avtomobilarjev, kuharjev in natakarjev 15 štipendij.

V. R.

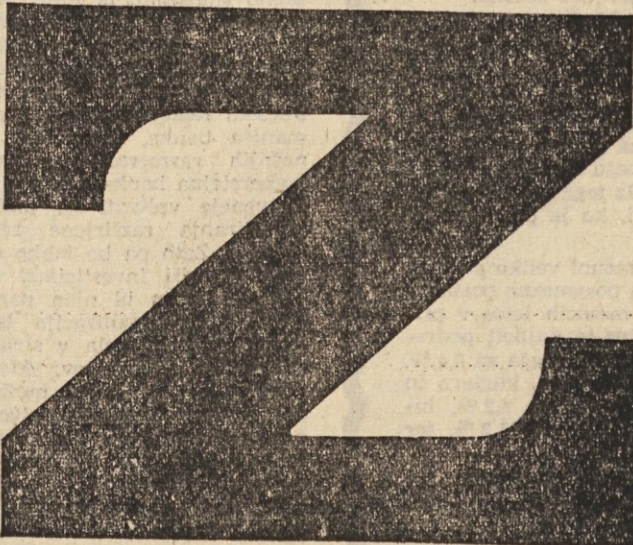
● SLOVENSKE KONJICE

Na območju občine živi okoli 600 delovnih invalidov vseh treh kategorij. Največ od teh jih sodi v prvo kategorijo in niso več v delovnem razmerju, od ostalih pa jih je še precej zaposlenih v delovnih organizacijah na različnih delovnih mestih.

Glede na njihovo število je občinski sindikalni svet dal pobudo, da si ustanovijo svojo organizacijo, kot imajo to že v mnogih drugih občinah. V kratkem bo sklican posvet kakih 15 do 20 delovnih invalidov, na katerem bodo razpravljali o namenu ustanovitve samostojnega društva, hkrati pa bodo izvolili tudi iniciativni odbor. Slednji bo imel predvsem nalogo, da zbira in priobčiva člane, pripravi predlog pravil ter drugih aktov in skliče ustanovni občni zbor. Občinski sindikalni svet je iz svojih proračunskih sredstev določil tudi del denarja za kritje nekaterih stroškov, ki bodo nastajali v času priprave.

V. L.

VASILIJA VASILIKOSA:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE

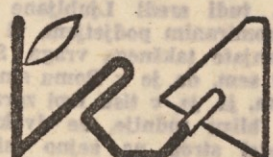
bo izdala slovenski prevod romana

V antični Grčiji je bila črka Z simbol za sporočila »zei« — ŽIVI. Pred šestimi leti so bili zidovi v Atenah prekriti z nešteti Z, ki so bili napisani nasikravaj. Z njimi je grško ljudstvo izpovedalo sveto, da borba, ki jo je začel levičarski poslanec Lambrakis, zahrbtno ubit v Solunu leta 1963, še ni končana. ZGODOBO o tem zločinu je napisal grški pisatelj Vasilij Vasilikos (1933), ki živi od leta 1967 kot izgnanec v Franciji. Leta 1953 je izšla njegova prva knjiga Zgodba o Jazonu, ki ji je leta 1956 sledila Zrtev miru. Znana je tudi njegova trilogija: Rastlina, Vodnjak, Angelizacija. Razen tega je Vasilikos objavil še Ameriško mitologijo in Zunaj zidov.

Po romanu Z, ki je bil preveden že v sedem jezikov, je bil posnet tudi film, ki je dobil najvišje filmsko priznanje — Oskarja za najboljši film leta 1969. Film je tudi najboljše priporočilo k poglobljenemu branju romana. Slovenski prevod romana bo izšel najkasneje do 1. septembra 1970. Zaradi velikega zanimanja sprejemajo prednaročila vse knjigarne v Sloveniji, pooblaščenki zastopniki in uprava založbe. Cena romana bo 58 din. Naročniki imajo ugodnost obročnega plačila.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
LJUBLJANA, MESTNI TRG 26

KOMUNALNO PODJETJE VIČ LJUBLJANA

UPRAVA, TEHNIČNI SEKTOR, SEKTOR ZA UREJANJE IN ODDAJO STAVBNIH
ZEMLJIŠČ

LJUBLJANA, VRHOVNIKOVA ULICA 2
telefon: h. c. 61-279, 61-286, 61-288

STRANSKI OBRATI:

LJUBLJANA, VISKA CESTA 58 IN 65, telefon 61-328, 61-424

- GRADI IN VZDRŽUJE CESTE
- GRADI MOSTOVE, KANALIZACIJO, DRUGE OBJEKTE itd.
- UREJA MESTNA ZEMLJIŠČA
- OPRAVLJA STROJNE STORITVE PO KONKURENČNIH CENAH
- DAJE BREZPLAČNE TEHNIČNE INFORMACIJE
- OPRAVLJA TRANSPORTNE STORITVE
- IZDELUJE IN PRODAJA BETONSKE IZDELKE

DELOVNIM LJUDEM, POSLOVNIM PRIJATELJEM IN CENJENIM STRANKAM
ČESTITAMO OB PRAZNOVANJU DNEVA BORCA!

»LEK«

TOVARNA FARMACEVTSKIH IN KEMIČNIH IZDELKOV

LJUBLJANA — CELOVŠKA CESTA 135

S SVOJO POSLOVNO ENOTO V MENGŠU

čestita

vsem občanom za dan borca —

4. julij!

NAŠA SERIJA SESTAVKOV NA TEMO: SPREMEMBE KREDITNO MONETARNEGA
SISTEMA

KAKŠNE BANKE KOLIKO BANK?

Za gospodarstvo je bistvenega pomena, kaj mu lahko nudijo banke; povsem
nepomembno pa je število bank

Za gospodarstvo je bistvenega pomena, kaj lahko pričakuje od bank, povsem nepomembno pa je zanj število bank. Navsezadnje kapitala ne bo nič več ali pa nič manj, če bo razporejen v desetih velikih ali pa v sto manjših bankah. S primerno organizacijo omrežja poslovnih enot je namreč mogoče doseči tudi ob manjšem številu bank, da bi le-te bile kar najbližje komitentom. Z druge strani pa majhna banka, katerih obstoj pri nas še vedno dopuščamo, le izjemoma lahko zadovolji svoje partnerje, ki so torej prisiljeni iskati kredite tudi pri drugih, večjih bankah. Če so razen vsega drugega banke tudi teritorialno razporejene in »pristojne«, kakor je pri nas, navedene trditve še bolj pridobijo na veljavi.

Z veljavnimi predpisi so določeni pogoji za ustanovitev naslednjih treh skupin bank, ki smejo delovati v naših razmerah:

- komercialnih bank,
- komercialno-investicijskih bank,
- investicijskih bank.

Delovna skupina Zvezne skupščine, ki je pripravila predlog tez za spremembo kreditno-monetarnega sistema, v zvezi s tem predlaga, da bi glede na značaj sredstev (kratkoročna, dolgoročna sredstva), ne pa glede na namen depozitov in kreditov, kakor velja zdaj, poskrbeli za spremembo v tem smislu, da bi v prihodnje obstajale samo poslovne banke. Za ustanovitev teh bank, ali bolje, za reorganizacijo zdajšnjih, bi torej veljali enotni pogoji, pri čemer pa bi bilo s poslovnim potencialom sleherne banke opredeljeno tudi območje njenega dela. Povsem razumljivo je, da neka manjša banka, kakršno v današnjih razmerah predstavlja komercialna banka, ne bi mogla bistveneje vplivati na politiko kreditiranja razširjene reprodukcije. Zato pa bo lahko odobrila manjši investicijski kredit, s katerim bi njen partner — delovna organizacija lahko odpravila ozka grla v strukturi osnovnih sredstev. Manjše banke tudi ne bi imele možnosti oblikovanja tolikšnih dolgoročnejših sredstev, s katerimi bi lahko v znatnejši meri vplivale na kreditiranje razširjene reprodukcije. Ta sredstva pa bi navedene banke lahko oblikovale ob sodelovanju z večjimi ban-

kami, ki bodo jamčile za likvidnost sredstev in s tem vplivale tudi na njih usmerjanje.

Kaj je mogoče reči o takšnem predlogu? Predvsem to, da bo po vsej verjetnosti vplival na konkretizacijo kreditnega potenciala naših bank. Če se bo mogoče ob tem izogniti najrazličnejšim političnim pritiskom in vplivanjem glede usmerjanja teh sredstev, bi se verjetno lahko začeli približevati tistemu cilju, ki se mu pravi: investirati tja, kjer bo najbolj donosno, ob tem pa zagotoviti udelež-

PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

bo na dobičku vsem tistim, ki bi bili soudeleženi tudi s svojimi sredstvi pri takšnem »prelivanju« sredstev bank in gospodarstva.

Druge k drugemu: zamisli ni kaj očitati, toda ni se mogoče otresti dvomov, da bi predlog lahko tudi uresničevali v obliki in po vsebini, kakor je zamisljen.

KAJ ŽELI GOSPODARSTVO?

Ko so v organih Gospodarske zbornice SRS razpravljali o navedenem predlogu, so podprli tisto njegovo idejo, da v današnjih razmerah res ni več nujno, da bi še naprej »negovali« omenjene tri osnovne tipe bank, ampak naj bi namesto tega ustanovili poslovne banke. Močno pa bi morali zaostri- ti pogoje za ustanavljanje takih bank. V naši republikli imamo, na primer, tudi banko, ki praktično obstaja samo zaradi enega samega, čeprav velikega podjetja, ki deluje na sicer pasivnem področju. Vprašanje pa je, ali je nadaljnji obstoj te banke še smotrni in ali ne bi bilo bolje, če bi se ta banka priključila k večji bančni organizaciji, ki bi za to območje ne-

mara lahko storila vsaj toliko, če že ne več kot zmore sedanja banka. »Lokalizacija« sredstev namreč po mnenju organov Gospodarske zbornice SRS ni koristna. Če pa že gre za odobravanje manjših kreditov, bi to nalogo lahko sprejelo omrežje hranilnic, ki bi prevzele nase tudi celotno poslovanje z občan- ni.

V razgovorih s predstavniki nekaterih gospodarskih organizacij smo zvedeli še za več zamisli v zvezi s konkretizacijo omenjenega zborničnega stališča. Na zaokroženih področjih, znotraj posameznih industrijskih ali kmetijskih bazenov, naj bi banke — poslovne ali kakršne- koli že — ustanovljali po regionalnem načelu. Praktično to pomeni, da bi poleg močnih poslovnih bank morale obstajati na takih področjih tudi manjše banke oziroma kreditno močne ekspoziture osrednjih bank, ki bi skrbale za kreditiranje lokalnih potreb vseh vrst. Da gre resnično za nujno potrebo, kaže primer ljubljanske regije. Katerakoli poslovna enota KBH Ljubljana, ki ima sedež izven Ljubljane, lahko v okviru svojih pooblastil stori veliko več za urejevanje krajevnih potreb, oziroma laže ustreže zahtevkom gospodarstva, kot pa je to mogoče v Ljubljani, kjer se centralne banke in njene enote ukvarjajo predvsem z večjimi, bolj donosnimi posli, zvečine za potrebe redkih, izbranih podjetij. Zares ni normalno, da mora podjetje na nekaj milijonski kredit — v starih dinarjih — čakati dlje, kot če se poteguje za velik kredit, katerega finančna konstrukcija pa je takšna, da si banka v različnih oblikah in z raznimi viri zagotovi 20 in večodstotne obresti.

KAJ NAJ BI SE TOREJ
SPREMEMILO?

Sodeč po predlogu komisije Zvezne skupščine Gospodarske zbornice SRS ter nekaterih gospodarskih organizacij zelo natančno vemo, kaj je in kaj ni prav v zvezi z organizacijo bank v naših razmerah. Spričo zdajšnje vloge in vpliva bank pa bi zelo težko verjeli, da bo prišlo do karšnihkoli takih premikov, ki bi vsaj posredno koristili tudi gospodarstvu v tem smislu, da bi do kreditov prišla brez omejitev in oduških obresti vsaj najboljše podjetja, oziroma da bi nekajmilijonske kredite — seve v starih dinarjih — dobila podjetja, za katera so ta sredstva življenjskega pomena, imajo pa to smolo, da so premajhna in zato za banke niso zanimiva.

MILAN GOVEKAR

Ali veste...

...da je po oceni dres-
denske banke Jugoslavija
za zahodnonemške turiste
najcenejša država. Ocenju-
joč kupno moč marke v
inozemstvu po revalvaciji
lahko nemški turist v Ju-
goslaviji živi za 43 % ce-
neje kot doma. Vendar pa
kljub revalvaciji marke tu-
rist v Jugoslaviji ne more
kupiti več kot leta 1968, ker
so se cene od lanskega leta
močno dvignile;

...da ima po podatkih
zvezne gospodarske zborni-
ce približno 65 % velikih
delovnih organizacij v in-
dustriji končane prve ver-
zije razvoja 1970—1975. V
srednjih podjetjih so plani
končani 40-odstotno, kako
poteka sprejemanje planov
v majhnih podjetjih, pa
zbornica nima podatkov;

Z dogovori, ne iz republi- škega sklada

(Nadaljevanje s 1. strani)
vode (ne pa za vodovodno
omrežje) na manj razvitih ob-
močjih.

Pod ugodnimi kreditnimi
pogoji naj bi omogočili izgrad-
njo najnujnejše komunalne
opremljenosti večjih naselij.
Tudi republiška izobraževalna
skupnost naj bi pomagala: s
prelivanjem sredstev naj bi
zagotovila večjo učinkovitost
izobraževalnega procesa in
omilila socialne probleme šol-
ske mladine.

Gospodarsko razvitejša ob-
močja Slovenije pa naj bi po-
magala manj razvitim s sofi-
nanciranjem in izdelavo pro-
gramov razvoja manj razvitih
območij, z beneficiranjem ob-
restne mere za vse investitor-
je, ki vlagajo sredstva za go-
spodarske namene teh obmo-
čij, s pospeševanjem kmetijs-
stva z že sprejetimi in pred-
videnimi novimi ukrepi (deni-
mo z beneficiranimi obrestmi
za gospodarske naložbe zaseb-
nih kmetijskih proizvajalcev)
in z ugodnejšimi obrestmi za
pomembnejše turistične in-
vesticije na teh območjih.

Pri modernizaciji in razši-
rjenosti sedanjih proizvodnih
zmogljivosti naj bi sodelovali
tudi republiški sklad skupnih
rezerv gospodarskih organizacij.

V razpravah o perspektivah
razvoja manj razvitih podro-
čij je bilo slišati tudi predlog,
da bi kazalo proučiti možnosti
za oprostitev plačevanja pri-
spevkov iz osebnih dohodkov
za določeno obdobje pa tudi
oprostitev drugih obveznosti
● gospodarstva do republike za
določeno dobo in za obrate, ki
jih ustanovijo na teh območ-
jih. Vendar pa naj bi v Slove-
niji ne ustanovljali posebnega
sklada za pospeševanje razvo-
ja gospodarsko manj razvitih
območij, kot ga imajo nekatere
druge republike, ampak naj
bi se odločali za ukrepe in
oblike pomoči z neposrednimi
samoupravnimi dogovori med
manj razvitimi in razvitejšimi
predeeli Slovenije.

V. B.

ŽIVLJENJE JE VSAK MESEC DRAŽJE

letos pa znaša podražitev mesa v maju kar 15 %. Med cenami
za živila, za industrijsko blago in za storitve najbolj nara-
ščajo cene za živila, nato cene za storitve, najmanj pa cene
za industrijsko blago.

Toda vse cene naraščajo, ne glede na razlike v medseboj-
nem tempu naraščanja, vse preveč naglo, tako da že dolgo
ni več mogoče govoriti o uravnoteženem trgu, prej o kre-
pitvi inflacijskih teženj.

V prvih petih mesecih so naraščale cene v naslednjem
zaporedju (leto 1969 je indeks 100): za živila 110,3, 108,7,
109,4, 110,2, 116,6; za industrijsko blago 106, 106, 106,1, 107,6,
109,2; za storitve pa 106, 107,3, 108,2, 112,4, 113,6. Tudi indu-
strijski izdelki se torej zadnje čase vedno bolj dražijo, pred-
vsem zato, ker so začele letos hitro naraščati cene pri pro-
izvajalcih.

Kako se gibljejo cene v gostinstvu, ugotavljajo statistiki
posebej, saj so te cene pomembne zlasti za razvoj turizma.
Za goste ni nič bolj neprijetnega, kot če se ne morejo za-
nesti na stabilnost cen v gostinskih obratih. Mednarodni tu-
rizem usmerja svoje tokove v veliki meri po tem, kako se
spreminjajo cene v gostinstvu.

Po podatkih, ki so jih zbrali statistiki, moremo ugotoviti,
da so cene v gostinstvu precej nestalne, bolje rečeno, da se
hitro povečujejo, zlasti še v maju, na začetku sezone.

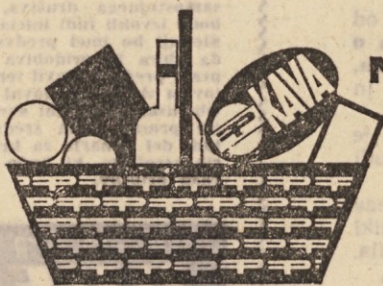
Cene v gostinstvu rastejo hitreje kot cene na splošno, saj
so se v maju dvignile, izraženo v indeksu, že na 116,7, med-
tem ko je splošni indeks cen 111,5. Pri tem se v gostinstvu
cene vseprek povečujejo.

Jedila so dražja v primerjavi z lanskim letom: alkoholne
pijače za 8,2 %, brezalkoholne pijače za 14,1 %, prenočišča
pa za 9,1 %. Živiljenjski stroški so v maju dosegli natanko
takšno povečanje, kot v vsem letu 1969. Iz tega moremo skle-
pati, da bodo letos narasli bolj kot lani, ko je povečanje v
celoti znašalo 10,5.

Tudi pri življenjskih stroških kažejo računi veliko poveča-
nje v maju — za 12,3 %. Če primerjamo posamezne postavke
pri življenjskih stroških v prvih petih mesecih letos v pri-
merjavi z istim časom lani, vidimo, da se je najbolj podra-
žila prehrana — za 14,5 %, nato pa: tobak in pijača za 6,4 %, obleka in obutev za 10,2 %, stanovanje za 3,1 %, kurjava in razsvetljava za 8,6 %, stanovanjska oprema za 8,2 %, hi-
giena za 9,8 %, kultura, razvedrilo in oddih za 11,2 %, ter izdatki za promet 4,9 %.

Stroški za življenje torej nenehno naraščajo. Višji do-
hodki jih ne dohajajo več. To pa pomeni, da se naša živ-
ljenjska raven v primerjavi z lanko vztrajno znižuje.

V. B.

OB NAKUPU
NE POZABITE

MARKET

SUPERMARKET

DE

DELAVSKA ENOTNOST

Posebno izdajo posvečata RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije in organizacijski komite ŠIG 70 razvoju letnih športnih iger slovenskih gradbincev

NA ROB MINULIH 20 LET...

Gradbeni delavci Slovenije proslavljajo z letošnjimi športnimi igrami svoj velik jubilej, dvajset let aktivnosti in udejstvovanja v delavskem športu.

Ni slučajno, da se je športna aktivnost, kot ena izmed najbolj učinkovitih oblik rekreacije, tako široko razmahnila ravno v gradbeništvu. Začetke zasledimo že takoj po osvoboditvi, ko so na ruševinah, ki so ostale kot posledica druge svetovne vojne, rasla nova gradbišča z mn. žicami gradbenih delavcev. Na teh velikih gradbiščih širom Jugoslavije so poleg novih cest, železniških prog ter industrijskih objektov, rasla nova delavska naselja, v katerih so si gradbeni delavci organizirali, ne samo svoja stanovanja in prehrano, ampak tudi središča za duševno in telesno rekreacijo.

Ob predavalnicah, knjižnicah in gledaliških odrih so rasli tudi športni objekti. Do vsega tega ni prišlo le zaradi preganjanja dolgega časa v delavskih naseljih, ki so bila tudi po več deset kilometrov oddaljena od kulturnih in zabavnih središč, ampak

predvsem zaradi spoznanja, da težki življenjski in delovni pogoji gradbenih delavcev zahtevajo duševno sproščenost in veliko mero telesne zmogljivosti, ki je potrebna za opravljanje delovnih nalog.

Ob alternativah, ki jih življenje na gradbišču in delavskem naselju ponuja delavcu za izkoriščanje prostega časa, so se gradbeni delavci v veliki večini raje odločali za razne aktivne oblike rekreacije, kot pa kramljanje ob kozarcu v gostilni ali kantini delavskega naselja. Prav to pa je privedlo do tega, da so začeli delavci ustanavljati svoja športna društva, da je prišlo že pred dvajsetimi leti do prvih športnih iger gradbincev Slovenije...

Toda to je bil šele začetek.

V minulih dvajsetih letih se je na športnih igriščih, bodisi spontano ali organizirano, zvrstilo tisoče in tisoče gradbenih delavcev. Življenjska pot marsikaterega bi bila morda čisto drugačna, če ne bi po zgledu svojih tovarišev prišel na kegljišče za kroglo, če se ne bi pognal za usnjeno žogo na nogometnem

igrišču, se zamislil nad šahovskimi figurami ali pa z zračno puško poskusil zadeti v črno.

Prvi uspehi na športnih igriščih so bili za mnoge velika pobuda za njihovo aktivnost v športnih vrstah, iz katerih so izšli številni vrhunski športniki, pa čeprav je bil in je še danes osnovni namen delavskega športa, množičnost, tovariško tekmovanje in rekreacija, ne pa vrhunski rezultati.

Ko v teh dneh na dvajsetih športnih igrah gradbenih delavcev Slovenije pozdravljamo rekordno število udeležencev iz 45 delovnih organizacij v zibelki delavskega gibanja na Slovenskem, v zasavskih revirjih, v rudarskih Trbovljah, z veseljem ugotavljamo, da so veliki napori številnih sindikalnih aktivistov, ki so širili in se zavzemali za takšno obliko rekreacije, rodili bogate sadove. Dvajsetletnica športnih iger gradbenih delavcev Slovenije pomeni obenem dvajset let plodne aktivnosti sindikalnih organizacij in republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije na področju rekreacije ter

uspešen boj za boljše življenjske in delovne razmere.

Prav je, da izkoristimo to priložnost in se ob teh slovesnih dneh spomnimo vseh tistih pionirjev delavskega športa, sindikalnih aktivistov — zanesenjakov, ki so večino svojega prostega časa posvetili temu plemenitemu namenu. Prav je, da ob tej priložnosti čestitamo vsem tistim gradbenim delavcem, ki so v teh dvajsetih letih na športnih igriščih razvijali tovarštvo, tekmovali in zmagovali. Ta plemenita dejanja in pobude so lahko zgled in napotilo mladim generacijam, ki bodo z zdravim duhom v zdravem telesu ustvarjale lepšo bodočnost.

LOJZE CAPUDER,
predsednik republiškega sindikata gradbenih delavcev Slovenije

SLOVENSKI POROČEVALEC, 7. JULIJA 1952:

»Celje, 6. julija. Včeraj in danes so nastopili na igrišču Betona in Glazije številni gradbeniki iz vse naše republike v nizu športnih disciplin in sicer v nogometu, šahu, kegljanju in namiznem tenisu. V Celju se je v ta namen zbralo nič manj kot 348 gradbenikov — športnikov iz vseh krajev, največ iz Ljubljane, Maribora, Novega mesta, Kranja in Celja. V odbojki je zmagal Pionir iz Novega mesta, v nogometu je bilo najboljšo moštvo Beton. V kegljanju ženskih ekip je zmagal mariborski Konstruktor.«

DELAVSKA ENOTNOST, 8. SEPTEMBRA 1962:

»Letošnjih športnih iger gradbincev v Novem mestu se je udeležilo 770 tekmovalcev. Sodelovalo je 24 podjetij s 117 ekipami. Organizacija tekmovalcev je bila zelo dobra. Najboljše ekipe v posameznih disciplinah so prejele praktične nagrade. Najuspešnejši na teh igrah so bili predstavniki celjskega Ingradra, ljubljanskega Gradisa in Slovenijacest, novomeškega Pionirja in Gradbenega podjetja Gorica...«

KARLO FORTE, PREDSEDNIK ORGANIZACIJSKEGA KOMITEJA ŠIG 1970, ODGOVARJA NA VPRASA-NJA NOVINARJA DE

»BREZ ZAVEZNIKOV NE BISLO...«

Organizacija sindikalnih športnih iger, na katerih tekmuje nekaj sto delavcev ali celo tisoč in več, predstavlja v vsakem primeru izredno zahtevno nalogo. Na letošnjih jubilejnih športnih igrah gradbincev se bo zvrstilo na igriščih skoraj 1500 športnikov, kar

predstavlja rekord v številu nastopajočih. V želji, da bi dobili vsaj skromen pogled v delo organizacijskega komiteja, smo zaprosili za razgovor Karla Forteja, predsednika letošnjega organizacijskega komiteja.

»Ze uvodoma naj poudarim, da organizacija tako velike prireditve v vsakem primeru ne sme biti v rokah ozkega kroga ljudi. Organizacijskemu komiteju morajo pomagati vsi, od delovnih kolektivov in občinske skupščine do družbeno-političnih organizacij in turističnega društva. Skratka, če nam ne bi šlo na roko vse mesto z okolico vred, potlej dvomim, da bi bili kos tako zahtevni nalogi. Brez zaveznikov gotovo ne bi šlo...«, je poudaril Karlo Forte.

»Pa izkušnje minulih dvajsetih let?«

»Zelo so nam bile dobrodošle, pa vendar smo morali več mesecev živeti in delati z visoko zavihanimi rokavi. Ob tem naj povem, da smo bili organizatorji deležni zares velike pomoči

s strani Komisije za šport in rekreacijo pri RO sindikata gradbenih delavcev Slovenije...«

Skoraj odveč bi bilo poudarjati, na kaj vse je bilo treba misliti pri organizaciji dvajsetih letnih športnih iger gradbincev. Najti prenočišča za več kot 1500 ljudi, poskrbeti za prehrano, za potrebne športne objekte, res ni bila majhna stvar.

»S pomočjo komunalnega in stanovanjskega podjetja Trbovlje, Komunalno-obrtnega centra in s podporo strokovnih služb občinske

skupščine Trbovlje, bo dobilo mesto prazničen videz, ki ga bodo popestrili tudi panoji, izdelani po zamisli arhitekta Klavore in spominski kozarci, okrašeni s športnimi emblemi, ki so jih izdelali v hrastniški steklarni. Ves propagandni material, razen spominskih ovojnica za filateliste, je tiskala tiskarna TIKa, Trbovlje. Pri izdaji in opremljenosti brošure SIG-70 nam je s svojim delom veliko pomagal sekretar sveta Ljudske tehnike Slovenije, Lojze Prvinšek pa tudi akademski slikar Janez Knez.

Spominski poštni žig nam bodo izdelali delavci PTT podjetja..., nam je med drugim povedal Karlo Forte.

Sodeč po pripravah bo požel organizacijski komitej XX. jubilejnih letnih športnih iger gradbincev Slovenije uspeh na vsej črti. To je nedvomno tudi zaslužil, saj bodo igre plod večmesečnega trdega dela in ob enem dolgoletnih izkušenj.

Vendar, kot pravi Karlo Forte, pri tako veliki stvari so potrebni zavezniki. In v Trbovljah smo jih imeli...

Športne igre gradbincev 1950 — 1970

Takoj po osvoboditvi so se v večjih gradbenih podjetjih začele formirati skupine delavcev, ki so se v svojem prostem času ukvarjale z različnimi oblikami športa, kot so: kegljanje, balinanje, nogomet, odbojka in podobno. Zelja po medsebojnem srečanju in tekmovalstvu je dala pobudo, da so se ti športniki začeli meriti med seboj in tako je prišlo do prvih športnih srečanj med posameznimi gradbenimi podjetji.

Leta 1950 je bilo gradbeno podjetje »Beton« iz Celja pobudnik športnega srečanja treh gradbenih podjetij in sicer GP »Beton« Celje, SGP »Pionir« Novo mesto in SGP »Primorje« Ajdovščina. Tega tekmovalstva se je udeležilo 200 športnikov v naslednjih disciplinah: kegljanje, namiznem tenisu in streljanju. Na tem športnem troboju je bil postavljen temelj športnih iger gradbincev Slovenije.

Ze leta 1952 se je športnih iger udeležilo 8 podjetij in sicer »Gradis« Ljubljana, »Pionir« Novo mesto, »Konstruktor« Maribor, »Tehnika« Ljubljana, »Slovenija-cesta« Ljubljana, »Projekt« Kranj, »Cegrade« Celje in »Beton« Celje. Število tekmovalcev je naraslo na 348. Tekmovali so v naslednjih panogah: nogometu, odbojki, namiznem tenisu, kegljanju in šahu.

Istočasno so se začela v vseh večjih gradbenih podjetjih ustanavljati sindikalna športna društva. Športne igre gradbincev so bile potlej vsako leto in to v vedno večjem obsegu. Organizatorji iger so bila gradbena podjetja oziroma njihova sindikalna športna društva.

V letu 1955 se je SIG udeležilo 13 podjetij v 7 športnih disciplinah. Organizacija SIG je postajala vedno zahtevnejša, tekmovalstva vedno bolj kvalitetna in udeležba vedno bolj množična. Zato je bilo treba misliti na bolj organizirano in sistemsko delo pri organizaciji in izvedbi SIG. Inicijativno za nadaljnjo organizacijo SIG je prevzel Biro gradbeništv Slovenije, ki je tudi izdelal pra-

vilnik o podelitvi prehodnega pokala, ki ga podeli Biro gradbeništv Slovenije za najboljši dosežen uspeh na športnih igrah gradbincev Slovenije. S tem so športne igre dobile tudi uradno obeležje republiškega značaja.

Pri republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije je delovala komisija za življenjske in delovne razmere. Vedno večja dejavnost na športnem področju je bila

vzrok, da je komisija formirala posebno podkomisijo za šport in rekreacijo. Ta podkomisija je imela nalogo, da skupaj s predstavniki Biroja gradbeništv Slovenije sodeluje pri organizaciji in izvedbi vsakoletnih SIG.

Udeležba na športnih igrah je bila vedno večja, saj so SIG postale tradicionalna športna manifestacija vseh gradbincev Slovenije. Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije se je vedno bolj angažiral pri pripravah za organizacijo športnih iger. V ta namen je republiški odbor imenoval posebno stalno komisijo za šport in rekreacijo z nalogo, da prevzame organizacijo SIG kot program svojega dela. V tesnem sodelovanju z Birojem gradbeništv Slovenije in športnimi društvi je ta komisija poskrbela za vsakoletno organizacijo športnih iger s tem, da se je dogovorila z večjimi delovnimi organizacijami v Sloveniji za tehnično izvedbo.

V letu 1963 se je športnih iger udeležilo že 33 podjetij z 1173 tekmovalci. Komisija za šport in rekreacijo je izdelala tudi poseben poslovnik za organizacijo in postavljanje športnih iger gradbincev Slovenije.

Športne igre gradbincev so postale tako imenovana »olimpijada« gradbenih delavcev, na

Najboljši na ŠIG 69

1. Ingrad 155 točk,
2. Gradis 140, 3.
- Salonit 129,5. 4.
- IMP Ljublj. 126,5,
5. Pionir 118, 6.
- Konstruktor 115, 7.
- Grosuplje 109, 8.
- Stavbenik 89, 9.
- Stavbar 88, 10. Slo-
- venijaceste 84 točk
- itd.

katerih so se športniki iz različnih krajev Slovenije borili za čim boljše rezultate, najboljše ekipe pa za prehodni pokal, ki ga je podelil Biro gradbeništv Slovenije, kasneje pa Republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije.

Razvojna pot športnih iger gradbincev Slovenije od leta 1950 in do danes nam pove, da smo na tem področju dosegli resnično lepe rezultate. Nobena strokovna organizacija v Sloveniji se ne more ponašati s tako masovno športno dejavnostjo in dolgoletno tradicijo, kot jo imamo gradbinci na področju športnih iger. Da smo to dosegli, gre zahvala in priznanje vsem športnim aktivnostim — gradbincem, sindikalnim organizacijam, delovnim organizacijam in Biroju gradbeništv Slovenije, ki so z velikim razumevanjem aktivno sodelovali pri vsakoletni organizaciji SIG.

Letošnje XX. jubilejne športne igre v Trbovljah, kjer bo sodelovalo 1488 športnikov iz 45 delovnih organizacij, so živ dokaz navedenih ugotovitev, saj je letošnja organizacija SIG 1970 preseгла vse dosedanje in je lahko mirno uvrstimo na mednarodno raven.

JANEZ HAMBROS
predsednik komisije za šport
in rekreacijo pri RO SGDS

PREGLED razvoja športnih iger gradbin- cev Slovenije 1950—1970

Leto	Število podjetij	Tekmovalci	Panoge
1950	3	200	3
1952	8	348	5
1953	3	250	4
1954	3	200	3
1955	13	300	7
1956	12	320	7
1957	12	450	7
1958	11	460	7
1959	12	330	7
1960	15	600	6
1961	16	800	7
1962	24	770	7
1963	33	1173	7
1964	33	1150	7
1965	32	1170	7
1966	35	1200	8
1967	43	1370	8
1968	33	1280	8
1969	38	1330	8
1970	45	1488	7

»eje častnega predsedstva SIG 1970

Neprecenljive vrednote

V želji, da bi bil nekoč vsak delavec v svojem prostem času tudi športnik, so slovenski gradbinci že pred dvajsetimi leti organizirali svoje prve letne igre. Zaledje pa tudi začetki so bili skromni. Vse skupaj je slonelo bolj na zanesenjaštvu, kot na čem drugem, pa vendar, pot je bila zastavljena.

In rezultati niso izostali. Vsakolétne zimske in letne igre le delno pričajo o široko zasnovanem delu na športnem področju gradbincev in predstavljajo le delček kontinuiranega, v marsikaterem primeru bi celo lahko zapisali: vsakodnevne telesno-kulturne udejstvovanja ljudi, ki delajo v gradbeništvu.

Ne bi bilo odveč znova poudariti vse velike vrednote te dejavnosti, pa se glede na slavlje v Trbovljah raje omejimo le na bistveni pomen športnih iger. Težko je sicer dovolj nazorno prikazati, posebno na tako majhnem prostoru, neprecenljiv pomen vsakolétnega športnega srečanja slovenskih gradbincev. Zato bomo skušali na kratko in s skupimi besedami povedati le to, kar v nobenem primeru ne gre prezreti.

Dolga leta so se posamezniki spotikali ob množičnost, češ, da tako veliko število nastopajočih nima pravega smisla in da

predstavlja le zapravljajanje denarja. Nekateri še danes mislijo tako. Seveda so v zmoti. Ob podrobnejši analizi vprašanja udeležbe na športnih igrah bomo vedno znova in znova prišli do zaključka, da je prav množičnost, ki je mimogrede povedano pri gradbincih edinstvena, ena izmed glavnih vrednot teh prireditev. Pa ne gre za zunanji videz ali za gole številke, ki v primerjavi s številom zaposlenih v gradbeništvu ne povedo veliko. Gre za globlje stvari. V prvi vrsti za to, da pomenijo igre za gradbince praznik, ki se ga veseli vsak posameznik in si prizadeva, da bi ga doživel tudi sam, osebno in neposredno. Udeležiti se iger pa pomeni z drugimi besedami aktivno sodelovati, to je: tekmovati. Ob tem pa dobro vemo, kdo lahko nastopi na igrah: samo uspešni športniki, ki delajo vse leto. In v tem je tudi odgovor na vprašanje, čemu množičnost.

Zal so naše organizacijske pa tudi materialne možnosti omejene, zato v prihodnje po vsej verjetnosti ne bo več sodelovalo na igrah po 1500 udeležencev. Kljub vsemu bo prireditev še vnaprej množična, saj bo le v tem primeru spodbudna za športno dejavnost v naših gradbenih podjetjih.

Želja po prestižu, pa čeprav samo športnem, je na račun iger tudi opravila marsikaj. Več, kot si mislimo. Za športno dejavnost in njene rezultate so se zavzeli po podjetjih samoupravni organi, direktorji in sploh vsi tisti, ki imajo vplivno besedo. Marsikje so na ta račun prišli do potrebnih objektov in do športnih rekvizitov...

In tretja velika vrednota iger, ki je prav tako ne moremo prezreti, je v tem, da v krajih, kjer gradbinci organizirajo svoja velika športna srečanja, napravijo v nekaj mesecih to, kar jim prej ni uspelo v več letih. Samo pogledjmo in ozri-mo se okoli sebe, koliko igrišč, koliko telovadnic, kegljišč in drugih športnih objektov je bilo prenovljenih in adaptiranih na račun iger? In koliko objektov je zrastle povsem na novo! Seveda, gostitelj se mora izkazati. In, če je bilo na lanskoletnih igrah vse v redu, mora biti tudi letos.

Skratka, naj sklenemo naše razmišljanje z željo, da bi XX. igram gradbincev sledila še nova in nova podobna srečanja, ki bodo še dalje bogatila športno dejavnost slovenskih gradbincev in plemenitila njihove medsebojne odnose.

A. ULAGA

LETOS ŠIG Jugoslavije

Na prvem medrepubliškem srečanju gradbincev — športnikov se je zbralo lani v mariborskem Ljudskem vrtu 112 tekmovalcev. Tekmovali so v odbojki, kegljanju, streljanju, malem nogometu, namiznem tenisu in šahu. Srečanja so bila izredno kvalitetna, saj so zastopale Slovenijo le najuspešnejše ekipe z XIX. letnih športnih iger gradbincev Slovenije, pa tudi sosedi so se potrudili in poslali v Ljudski vrt le prekaljene športnike gradbenih podjetij.

V skupnem plasmaju so osvojili najvišjo lovoriko predstavniki Slovenije, ki so zmagali v štirih disciplinah: kegljanju, odbojki, streljanju in šahu. Tako je drugo mesto z dvema zmagama, v malem nogometu in namiznem tenisu, lani pripadlo gostom iz Hrvaške.

Ze na prvem medrepubliškem športnem srečanju gradbincev v Mariboru je bilo sklenjeno, da bodo gradbinci nadaljevali z medrepubliškimi tekmami.

Bili so mož beseda.

Tako se bodo letos na jesen znova srečala najuspešnejša moštva slovenskih gradbenih podjetij s predstavniki Hrvaške. Na teh medrepubliških športnih igrah, ki bodo letos v Zagrebu, pa bo nastopila tudi reprezentanca republike Srbije, morda tudi Makedonije in še katere naše re-

publike, zato bo srečanje še toliko bolj zanimivo.

Predstavniki gradbenih podjetij bodo tekmovali v šestih športnih panogah: odbojki, kegljanju, namiznem tenisu, malem nogometu, streljanju in šahu. Organizator iger bo republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Hrvaške.

VENCESLAV JERAS, ORGANIZATOR IN TEKMOVALEC ŽE OD VSEGA ZAČETKA

»Naponi so se bogato obrestovali«

Venceslav Jeras, direktor ljubljanske tovarne Izolirka, se je kot organizator in tekmovalac udeležil že prvih letnih športnih iger gradbincev Slovenije, ki so bile pred dvajsetimi leti v Celju, na igriščih gradbenega podjetja Beton.

»Nastopil sem v kegljanju. Se dobro se spominjam, kako je bilo. Pozneje sem v tej športni panogi nastopil še trikrat...«, je obujal spomine direktor Venceslav Jeras, ko smo ga pred dnevi obiskali v Izolirki. »Bolj pomembno kot to, da je bilo prav podjetje Beton, kjer sem bil v službi, pobudnik prvih športnih iger gradbincev Slovenije, je dejstvo, da segajo korenine športne aktivnosti pri celjskih grad-

bincih že pred letom 1950. Pod okriljem sindikalne in tudi mladinske organizacije smo začeli s prvimi športnimi srečanji. Ko smo si z

lastnimi rokami zgradili svoj športni park in tako dobili prve športne objekte, se je seveda veselje do aktivnega razvedrila kaj kmalu podvojilo. Leta 1950 smo organizirali prve športne igre gradbincev Slovenije, ki so pozneje postala tradicionalna oblika manifestacije množičnosti in kvalitete na področju športa. Z leti je število tekmovalcev močno naraščalo, zato so zahtevale igre od organizatorjev izredne napore in požrtvovalnost. Spoznali pa smo, da se je ves trud, da so se vsi napor v organizacijo aktivnega oddiha dobro obrestovali, zato smo z vsem skupaj tudi nadaljevali...«

Jeras ni bil le med organizatorji športnih iger grad-

bincev Slovenije, ampak je dolga leta vodil tudi športno društvo Beton. Bil je predsednik društva in je veliko pripomogel k temu, da so postali predstavniki Betona v razmeroma kratkem času uspešni športniki.

Glede nadaljnega razvoja športnih iger gradbincev, pa meni Venceslav Jeras takole:

»Zdi se mi, da bi bilo pametno, če bi v prihodnje prešli na ligaški sistem tekmovalstva. Dosedanje športne igre gradbincev pa naj bi predstavljale ne nekakšen vsakoletni finale, ki bi bil zares kvaliteten, po organizacijski plati pa manj zahteven.

U.

»SEM ZA REORGANIZACIJO«

Milan AMER je trener, organizator in tekmovalac

Za uvod naj predstavimo našega sogovornika: Milan Amer, zaposlen pri mariborskem Konstruktorju, sodeluje kot organizator in tekmovalac na igrah gradbincev že od vsega začetka. Pravi, da je tekmoval že osemnajstkrat. Enkrat je bil prvi, enkrat drugi, drugače pa vedno nekje pri vrhu. Njegov osebni rekord: 958 na 200 in 500 na 100 lučajev. Več kot izvrstno, mar ne?

Amer je tudi vodja in trener kegljaškega kluba Konstruktor, kjer skrbi za tekmovalno in rekreacijsko dejavnost. Poleg tega je vodja odseka za kegljanje pri ObSS Maribor, v komisiji za rekreacijo pri RO sindikata gradbenih

delavcev Slovenije pa dela že vrsto let.

»Veseli me, da posveča matično podjetje tako veliko pozornost našemu klubu in športni dejavnosti sploh...«, pripoveduje

Amer. »To se odraža tudi pri našem delu. Pri Konstruktorju keglja blizu 200 ljudi, kar je razmeroma veliko...«

Milan Amer se je že pred leti lotil izdelave osnutka, kakšne naj bi bile igre gradbincev v prihodnje. Sam pripoveduje o tem takole:

»Po moji zamisli bi bilo pametno organizirati vsako leto na republiški ravni le finale, medtem, ko bi potekala predtekmovanja po posameznih gradbenih področjih. Mislim namreč, da bi lahko razdelili Slovenijo na šest do osem takih območij. Tako bi v predtekmovanjih lahko sodelovala tudi najmanjša gradbena podjetja in, kar je skoraj tako pomembno: organizacija iger bi bila enostavnejša. To pa pomeni, da bi lahko v prihodnje organizirali igre tudi tam, kjer doslej za to ni bilo možnosti...«

ORGANIZATOR IN FUNKCIONAR ŽE VEČ KOT 20 LET

Razmeroma majhno število ljudi je danes tako postritvalnih in nesebičnih pri svojem delu kot je Franc Vitanc, vodja splošnega sektorja pri celjskem Ingradu. Do leta 1953 je bil tajnik sindikalnega športnega društva Beton, sedaj pa je že dvajseto leto njegov predsednik. V začetku, ko so pri Betonu, sedanjem Ingradu, športniki šele iskali svojo nadaljnjo pot, tako glede organizacije kot vsebine dela, je bil Franc Vitanc tudi predsednik telesno-vzgojnega društva Partizan Gomiljsko.

»Izkušnje pri Partizanu so mi bile pozneje zelo dobrodošle...« nam pripoveduje Vitanc, ko ga teden dni pred XX. jubilejnimi športnimi igrami gradbincev obišče v Celju. »No, ko je leta 1950 naše športno društvo pri Betonu dogradilo dvostezno kegljišče in poleg tega še nekatere druge objekte, kot na primer igrišče za odbojko in travnato igrišče za nogomet, smo povabili na otvoritev v Celje še svoje kolege, ki so bili zaposleni pri Primorju v Ajdovščini in Pionirju v Novem mestu. Takrat smo se pomerili v kegljanju, odbojki, nogometu in streljanju. Zenske so tekmovalle le v kegljanju in odbojki. To prvo srečanje slovenskih gradbincev na igriščih športnega društva Beton v Celju predstavlja tudi nekakšen zameetek tradicionalnih športnih iger gradbincev Slovenije, ki so dosegle v minulih letih nesluten razmah...«

Od leta 1950 dalje, ko je bilo v Celju ustanovljeno sindikalno športno društvo pri gradbenem podjetju Beton, je predstavljal Franc Vitanc nepogrešljivega človeka — organizatorja na športnem področju. Postritvalno je delal pri domačem klubu, kjer je bil tudi aktiven tekmovalac v odbojki, kasneje pa je prevzel na svoja ramena še delo predsednika komisije za odboj in rekreacijo pri republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije. Tako v Celju kot na ravni republike, je Vitanc izredno veliko prispeval k razvoju športne dejavnosti med slovenskimi gradbinci.

Športno društvo Ingrad je pod vodstvom Vitanca močno zaslovelo, saj odnosa z iger gradbincev vedno najbolj dragocene lovorike, letos pa znova brani prvo mesto.

»Od prvih začetkov pa do danes se je seveda že marsikaj spremenilo...« nam pripoveduje pionir na področju organizacije športne dejavnosti gradbincev, Franc Vitanc. »V društvu aktivno dela blizu 235 ljudi, dejavnost pa je seveda danes veliko bolj pestra kot pred dvajsetimi leti. Najprivlačnejša oblika dela so že dlje časa naše interne tekme, ki so med delavci na moč priljubljene. Letno imamo po štiri velika interna tekmovanja, na katerih nastopi tudi po več kot 300 športnikov. Med temi srečanji kontinuirano tečejo tekmovanja v posameznih športnih panogah. Zelo sem vesel, da ima naše društvo v svojih vrstah toliko mladih ljudi...«

Ko so lani v Ingradu iskali s pomočjo analize podatke, kako je z delovno storilnostjo ljudi, ki se ukvarjajo s športom in onih, ki jim je ta dejavnost tuja, so prišli do podatkov, ki so jih v bistvu pričakovali. Športniki takorekoč ne poznajo bolezenskih izostankov, pa tudi število nezgod pri delu je pri teh ljudeh razmeroma zelo majhno. Da o visoki storilnosti v primeri z drugimi sploh ne govorimo...

Na račun pomanjkanja prostora bomo to pot zapisali le še eno misel, ki smo jo povzeli iz razgovora s Francem Vitancem in ki bi jo bilo v bodoče vsekakor vredno upoštevati:

»Športne igre gradbincev Slovenije že presegajo naše možnosti, organizacijske pa tudi materialne. V prihodnje bi vsekakor kazalo, da organiziramo le finale, na katerem bi sodelovale le najuspešnejše ekipe slovenskih gradbenih podjetij. S tem ne bi bila okrnjena množičnost, saj bi lahko v predtekmovanju nastopilo še večje število športnikov kot doslej na igrah gradbincev. Res je, nekateri pomisleki so upravičeni, upoštevati pa moramo, da so naše možnosti tudi omejene...«

PET MINUT Z MARJANOM FILIPČIČEM

Kujemo prijateljstvo

Marjan Filipčič danes skrbi za blizu 300 gradbenih delavcev, da imajo le-ti na gradbišču v Poreču dobro urejeno stanovanje, prehrano in vse, kar sodi zraven. V Poreču namreč Splošno gradbeno podjetje »Pionir« iz Novega mesta gradi dva velika hotela. Podobno posel opravlja Marjan Filipčič že tri leta, prej pa je bil v »Pionirju« se-

kreter podjetja. Vse dotlej je bil tudi tesno povezan s športnimi igrami slovenskih gradbincev. Iz njegovega pripovedovanja sem razbral, da je bil eden izmed ustanoviteljev današnjih iger. Sam pripoveduje:

»Pred šestnajstimi leti, ko sem prišel v podjetje, so se gradbeni delavci že udeleževali tudi na športnem področju. Za začetek smo prirejali troboje med našim podjetjem, Betonom iz Celja in Splošnim gradbenim podjetjem »Primorjem« iz Ajdovščine. Tekmovali smo v kegljanju, streljanju, balinanju in namiznem tenisu. Kmalu je naš vsakoletni troboj prerasel v športne igre gradbincev iz vse Slovenije. V tekmovanje so se najprej vključila naša znana gradbena podjetja, kot so ljubljanski »Gradiš«, Slovenija ceste in Tehnika prav tako iz Ljubljane ter mariborski Konstruktor...«

»Kakšno vlogo ste imeli konkretno vi pri organizaciji iger?«

»Sprva sem bil le navdušen kegljač in član ekipe našega podjetja. Toda kmalu smo ustanovili v podjetju športno društvo, katerega predsednik je postal Ivan Kočevar, tedanji in sedanji direktor podjetja. Sam sem prevzel skrb nad vsemi ekipami, ki so se vsa-

ko leto pripravljale za tekme v okviru športnih iger slovenskih gradbincev. Razen tega sem bil tudi dolga leta član komisije za rekreacijo pri republiškem odboru našega sindikata, kjer smo pravzaprav skupaj z drugimi tovariši krojili usodo današnjih iger, ki so se res že močno razmahnile.«

»Kako pa ocenjujete današnje športne igre slovenskih gradbincev?«

»Čeprav že skoraj tri leta ne sodelujem aktivno na športnih igrah, moram reči, da jih vseeno spremljam. Te so v zadnjem času, ko na njih sodeluje poleti in pozimi več kot 1500 tekmovalcev iz malone vseh slovenskih gradbenih podjetij in industrije gradbenega materiala ter projektive, dobile takšne razsežnosti in pridobile na kvaliteti, da se morajo posamezne ekipe, če hočejo doseči kakršenkoli rezultat, vse leto nanje temeljito pripravljati. Sicer pa tudi namen sedanjih iger ni le v tekmah za najboljše športne dosežke, marveč predvsem v tem, da se gradbinci vsako leto pozimi in poleti srečamo, si izmenjamo izkušnje in kujemo prijateljstvo. To pa je mnogokrat več vredno kot zmaga v nogometu, streljanju ali kegljanju.«

M. Z.

Kakšna bo usoda slovenske vasi

Namesto poročila z II. seje konference ZKS, posvečene problemom in perspektivi kmetijstva

Kakor je znano, je razprava na aprilski seji centralnega komiteja ZKS o družbeno političnih in socialnih vprašanjih kmetijstva vzbudila v javnosti veliko zanimanja, saj smo že dlje čutili potrebo po takšni družbeno politični akciji.

Po tej seji so občinske in osnovne organizacije ZKS v razpravo o kmetijstvu vključile veliko število kmetijskih in gozdno-gospodarskih delovnih organizacij, kmetijsko-predelovalnih organizacij, kmete — neposredne proizvajalce in organizacije Socialistične zveze. Z organiziranjem tako široke in strokovne razprave niso spodbudili le demokratičnega in ustvarjalnega pogovora o vseh glavnih vprašanjih vloge in razvoja kmetijstva, ampak tudi izmenjavo mnenj o življenjskih razmerah na posameznih področjih Slovenije ter oblikovanje predlogov za omilitve socialnih razlik med ljudmi.

Tako je prišlo na 2. sejo konference ZKS veliko predlogov o tem, kako razvijati kmetijstvo, da bi postalo enakopravno drugim gospodarskim področjem in da bi se manj razvita področja Slovenije hitreje razvijala, s tem pa izboljšalo tudi življenje ljudi, ki na teh področjih živijo. Ogledimo si jih nekaj!

Neizpodbitno dejstvo je, da je manjše denarja iz kmetijske proizvodnje omogočalo razvoj drugih področij gospodarstva, so poudarili na mnogih razpravah. — Zato je skrajni čas, da se kmetijstvu kot panogi in kmetijskim delavcem in kmetom-zasebnikom dejansko, ne pa samo formalno-pravno, prizna enakopraven položaj v družbenem vrednotenju dela in v gospodarstvu.

Razmere v posameznih kmetijskih panogah otežujejo razvoj drugih panog oziroma celotnega kmetijstva. Tako živinoreja kot kmetijska panoga, ki ima izgubo, zmanjšuje moč celotnega kmetijstva. Sadržarstvo doživlja letos najtežjo krizo. Takšna neurejenost tržišča bo imela katastrofalne posledice za to kmetijsko dejavnost.

Vse razprave o razvoju kmetijstva so pokazale, da so kmetije zainteresirani, da bi probleme

kmetijstva reševali dolgoročno in da bi položaj kmeta v naši družbi čimbolj jasno opredelili, razumljivo, hkrati z njegovo nadaljnjo perspektivo.

Zaradi pomanjkanja ljudi za delo na kmetih in zaradi intenziviranja kmetijske proizvodnje je treba omogočiti kmetom nabavo mehanizacije; ker pa take mehanizacije ni mogoče kupiti na domačem trgu, je treba omogočiti njen uvoz ob znižanju carin in ob odpravi prometnega davka. Zlasti kmetje — neposredni proizvajalci — so izražali potrebo po takšnih zadrugah, ki bodo resnično organizirale in spodbujale kmetijsko dejavnost. Zato bi morali še narrej utrjevati samoupravo kmetov v njihovih organizacijah združenega dela, hkrati pa izkoreninjati stare poglede na združništvo, ki niso več v skladu z našimi družbenimi odnosi in samoupravljanjem.

Razumljivo pa je, da bi morali tudi čimbolj okrepiti gospodarsko moč kmetij. S spremembami sedanje zakonodaje naj bi zato preprečili nadaljnje drobljenje kmetijskih posestev. Drobljenje kmetijskih zemljišč je možno preprečevati z uvedbo različnega obdavčevanja za lastnike zemlje — kmete in nekmete.

Zakonsko bi bilo treba tudi urediti, da se kmetijsko gospodarstvo lahko deduje samo kot celota, s tem da se preostali dedičem, ki so v slabšem ekonomskem položaju, kot je prevzemnik kmečkega gospodarstva, prizna in odmeri odškodnina oziroma odpravnina v denarju.

Komasacija kmetijskih zemljišč naj bi bila obvezna, če se s tem strinja več kot polovica prizadetih kmetovalcev. Če kmetijska organizacija družbenega sektorja nima interesa za nakup kmetijskega zemljišča, naj bi dobil prednostno pravico nakupa kmet pred nekmetom in užival obenem olajšavo pri prenosnih davčninah.

Zemljiškemu maksimumu so v javni razpravi o kmetijstvu posvetili precej pozornosti, vendar ne kot osrednjemu problemu kmetijstva. Prevladovalo je prepričanje, da bistvo razreše-

vanja kmetijske politike ni v spremembi zemljiškega maksimuma, ampak v smotrnem razvijanju intenzivne kmetijske proizvodnje. Nadaljnji razvoj kmetijstva je po splošni oceni razpravljalcev odvisen od ureditve cen in trga ter od kreditov za nakup mehanizacije.

Večina udeležencev javne razprave je soglasala s predlogom, da je treba prizadevanja pri razvijanju kmetijstva usklajevati s pomočjo učinkovite institucionalne organizacije, predvsem z ustanovitvijo republiškega sekretariata za kmetijstvo.

Komunisti so v javni razpravi tudi ugotovljali, da so dolžnosti družbene skupnosti pri urejanju socialno-ekonomskih problemov kmečkega prebivalstva premalo jasno in konkretno opredeljene. Če priznavamo, da je kmetijstvo vsa povojna leta zaostajalo zato, ker je pomagalo pri industrializaciji, mu je celotna družbena skupnost na sedanji stopnji svojega razvoja nedvomno dolžna pomagati.

Po razpravi na 2. seji konference ZKS je mogoče soditi, da so člani konference oprli svoja stališča o razvijanju kmetijstva na vse te in še druge predloge iz javne razprave. Tako lahko pričakujemo, da tokrat ne bo ostalo samo pri besedah, ampak da bodo načelni sklepi vodstva ZKS rodili tudi konkretne rezultate — ekonomsko politiko, ki bo bolj naklonjena razvoju kmetijstva kot je bila dosedanja.

V. B.

TRBOVELJSKI SINDIKALNI SVET O AKTUALNIH GOSPODARSKIH VPRAŠANJIH

JASNO IZOBLIKOVANA STALIŠČA O RAZVOJU

Pred kratkim je občinski sindikalni svet na razširjeni seji razpravljal o letošnjem gospodarjenju delovnih kolektivov, o pripravah na izdelavo srednjeročnega programa razvoja v revirjih

Trboveljski delovni kolektivi tudi letos povečujejo obseg proizvodnje in vse kaže, da bodo dosegli še boljše uspehe kot lani. Zal pa nekaterim podjetjem še venomer primanjkuje reprodukcijskega materiala in surovin, še huje pregrevanje pa jim povzroča nelikvidnost. Ta je še večja, kot lani v tem času. Sindikalne organizacije v delovnih skupnostih pa ugotavljajo, da ukrepi Zveznega izvršnega sveta niso obrodili pravih rezultatov.

Trboveljski sindikalni svet podpira pobudo za izdelavo enotnega perspektivnega razvojnega programa revirjev, ker sodi, da ima zasavsko gospodarstvo veliko skupnega, še bolj očitno pa je to na področju družbenih služb. Vendar sindikalni svet hkrati opozarja delovne kolektive na sestavo njihovih razvojnih programov, pri čemer bodo morale osnovne organizacije sindikata storiti vse, da bi osnutki teh programov dejansko upoštevali koristi podjetij kot celote in prav tako njihovih zaposlenih. V zvezi z modernizacijo Zasavskih premovalnikov pa so opozorili, da ima sicer premovalništvo v Trbovljah iz leta v leto manjši delež v bruto proizvodu občine, je pa pomembno za nadaljnji razvoj energetike. Sindikati sodijo, da bi morala družbena skupnost pomagati kolektivni Zasavskih premovalnikov pri uresničevanju njegovega petletnega načrta modernizacije, obenem pa tudi odpraviti sleherno negotovost pri zaposlenih, med katerimi nekateri sodijo, da bodo po končani modernizaciji odveč. Delovna skupnost mora ali zagotoviti pogoje za prekvalifikacijo, če bo to potrebno, ali pa jim najti ustrezna delovna mesta znotraj podjetja.

Občinski sindikalni svet sodi, da so zahteve cementarjev po povišanju cen njihovih izdelkov povsem upravičene. Rentabilnost gospodarjenja v podjet-

ju je nevarno zdrsnila navzdol in zaskrbljenost kolektiva zaradi zmanjševanja dohodka in ostanka dohodka je tem bolj razumljiva, ker v tej delovni organizaciji izvajajo modernizacijo oziroma gradijo novo, sodobno peč, nimajo pa zagotovljenih vseh investicijskih sredstev. Na razširjeni seji sindikalnega sveta so se zavzeli tudi za ustanavljanje novih proizvodnih obratov, kar naj bi skrbno obdelali v osnutkih razvojnih programov.

Sindikati v središču revirjev sodijo, da kaže vprašanjem hitrejšega razvoja terciarnih dejavnosti posvetiti več pozornosti.

sti in jim dati tisto mesto, ki jim v okviru našega ekonomskega sistema gre. V Trbovljah obrtna aktivnost še ni tako velika, kot bi glede na potrebe morala biti. Čeprav je trgovina storila znaten korak naprej, so sindikati prepričani, da bi z integracijami nekaterih podjetij utegnili hitreje razvijati to dejavnost. Ugotovili so, da občinska skupščina sicer vodi politiko hitrejšega razvoja storitvenih dejavnosti, med drugim tudi z ustreznimi davčnimi olajšavami, predlagali pa so, naj bi pripravili širšo analizo, iz katere bi ugotovili, kako se davčna politika odraža pri razvoju teh dejavnosti.

GOSPODARSTVO VELENJSKE OBČINE V LETOŠNJEM LETU

Celotni dohodek večji za 30 odstotkov

Lani je gospodarstvo velenjske občine doseglo veliko pomembnih uspehov, sila optimistične pa so tudi napovedi za leto 1971

Gospodarstvo velenjske občine se zadnja leta upravičeno uvršča v tista območja na Slovenskem, kjer se izredno hitro povečuje tako obseg proizvodnje, celotni dohodek in izvoz. Lani je gospodarstvo Saleške doline povečalo celotni dohodek kar za 40 %, izvoz za več kot trikrat, družbeni proizvod za 26 %, zaposlilo pa je na novo 1300 delavcev. Med problemi, s katerimi se je v minulem letu srečevalo gospodarstvo velenjske občine, pa je treba posebej omeniti predvsem nelikvidnost. Terjatve do kupcev so se v zadnjem letu dni povečale za enkrat, obveznosti do dobaviteljev pa za 85 %. Gospodarske organizacije iz Saleške doline mora-

jo zaradi tega najemati kratkoročna posojila. Samo lani pa so znašale obresti za posojila kar 14 milijonov dinarjev.

Tudi letos računajo v Velenju z izredno hitro rastjo gospodarstva. Kot je mogoče razbrati iz resolucije o ekonomsko-družbenem razvoju v letu 1970, ki jo je sprejela občinska skupščina Velenje, se bo povečal celotni dohodek za 30 %, izvoz za enkrat, pri čemer bo industrija že vsak 14. dinar celotnega dohodka ustvarila z izvozom, na novo pa bodo odprli blizu 1000 delovnih mest. V Velenju računajo z optimalno rastjo zaposlenosti in s tem, da bo zaposlovanje žen naraščalo hitreje, kot se bo povečevalo skupno število zapo-

slenih. V primerjavi z letom 1969 se bodo povečali osebni dohodki za kakih 6 % in bodo znašali v povprečju več kot 1300 dinarjev na zaposlenega.

Glavna nosilka hitrega gospodarskega razvoja bo v Saleški dolini tudi v prihodnje industrija, ki ustvari kar 80 % vsega celotnega dohodka — kovinsko predelovalna industrija. Tej pa se bo letos pridružila še lesna industrija. Sicer pa bodo v delovnih organizacijah v Saleški dolini v tem letu temeljito preučili osnovne poslovne usmeritve delovnih organizacij in v primeru, da ni realnih možnosti za pospešen nadaljnji razvoj, predlagali preusmeritev.

-vš

ČE BI JAMA spregovorila

Pot mi curkoma lije po telesu in na odkopu je zatohlo, in prah, ki so ga nedavno tega spočele eksplozije min, me sili h kašlju. V siju luči, pritrjenih na rudarskih čeladah, se med jalovino lesketa živosrebrna ruda. Sedim na brunu, ki ga bodo popoldne vgradili v podporje rova, in prvi kopač, ki je malo poprej ustavil svojo nakladalno napravo, pravi: »Vsega se človek navadi. Tudi jame. Je pač tako — knapi smo!«

Pred jaškom »Borba« se igra fanté. Jutro je, ura je skoraj sedem in rudarji so že odšli v jamo. Postanem in ga pozdravim: »Srečno!« Fantiček skače čez nevidne zapreke »ristanca« in pravi: »Srečno, stric.« Zazrem se v njegove očke in ne vem zakaj, rad bi mu rekel nekaj lepega, pa ne najdem besed. Stiskam v roki nepopisano beležnico in pobič me vpraša: »Greš v jamo?« Pokimam. Potlej reče: »Tudi moj ata je zdolaj.« Obrne se in nadaljuje svojo igro, in ko ga gledam, se mi zazdi, da vidim sebe pred skoraj štiridesetimi leti in vso mojo in našo minulost. Kako hitro so minila ta leta. Naredili smo revolucijo, preživeli obnovo in izgradnjo in še nekaj reform. In postali stari.

Za koga smo delali, kaj smo storili, za kaj?

Odgovor na to vprašanje sem skušal poiskati med ljudmi, ki vsak dan hodijo v idrijski rudnik živega srebra in si tamkaj kopljejo svoj kruh.

JAMA IN SAMOUPRAVLJANJE

Zdaj je pred mano popisana beležnica in lahko vam pripovedujem o idrijski jami in o ljudeh, ki so jo skopali in jo še kopljejo.

»Smo 25 metrov pod morsko gladino,« reče Filip Vihtelič, predsednik delavskega sveta. Lojze Kutin, predsednik sindi-

kalne organizacije v idrijskem rudniku, pa pravi: »Temu rečemo 17. etaža.«

Ne razumem vsega, kar mi pripovedujeta. Debelo uro sem hodil po lestvah dol in spet po lestvah gor in trudim se, da ne bi pokazal, kako me je to naprezanje utrudilo.

Franc Bizjak, kopač, in Marjan Likar, pomočnik kopača, odpirata sipke v novo etažo. Se pravi, kopljeta — in voda kaplja z odkopa na njuna gola hrbta.

Franc Bizjak je bil do nedavnega član delavskega sveta.

»Veliko nas je že šlo skozi samoupravljalno šolo in marsikaj smo se naučili. Vemo, kako bi moralo biti, se pravi, vemo, da bi vsak rudar moral sodelovati pri odločanju, toda takšnega samoupravljanja še ni, vsaj pri nas ne, in menda ga ni tudi drugod.«

Ugotavljam: meščan, ki pride v jamo, pričakuje, da bo videl rudarje, ki so se množično zagrizli v odkop, toda v idrijskem rudniku hodiš vzdolž in počez, po lojtrah dol in po lojtrah gor, in potrebuješ precej časa, da prideš od številke do številke, do dveh knapov, ki se imenujeta »prvi« in »drugi« in morebiti do treh, med katerimi je še eden — vozač.

S sedemnajste etaže se po lestvah spustimo na osemnajsto, ki je, kot pravijo, »že pobrana«, in zato gremo do devetnajste.

Janez Pečelin že pet let dela v jami in je nakladač. Kvalifikacije pa še nima.

»Prijavljen sem že,« mi pripoveduje. »Zdaj čakam, kdaj bom prišel na vrsto. Pripravljen pa sem že nekaj let.«

JAMA IN SINDIKAT

Vprašujem, kako in kje lahko rudar sodeluje v samoupravljanju.

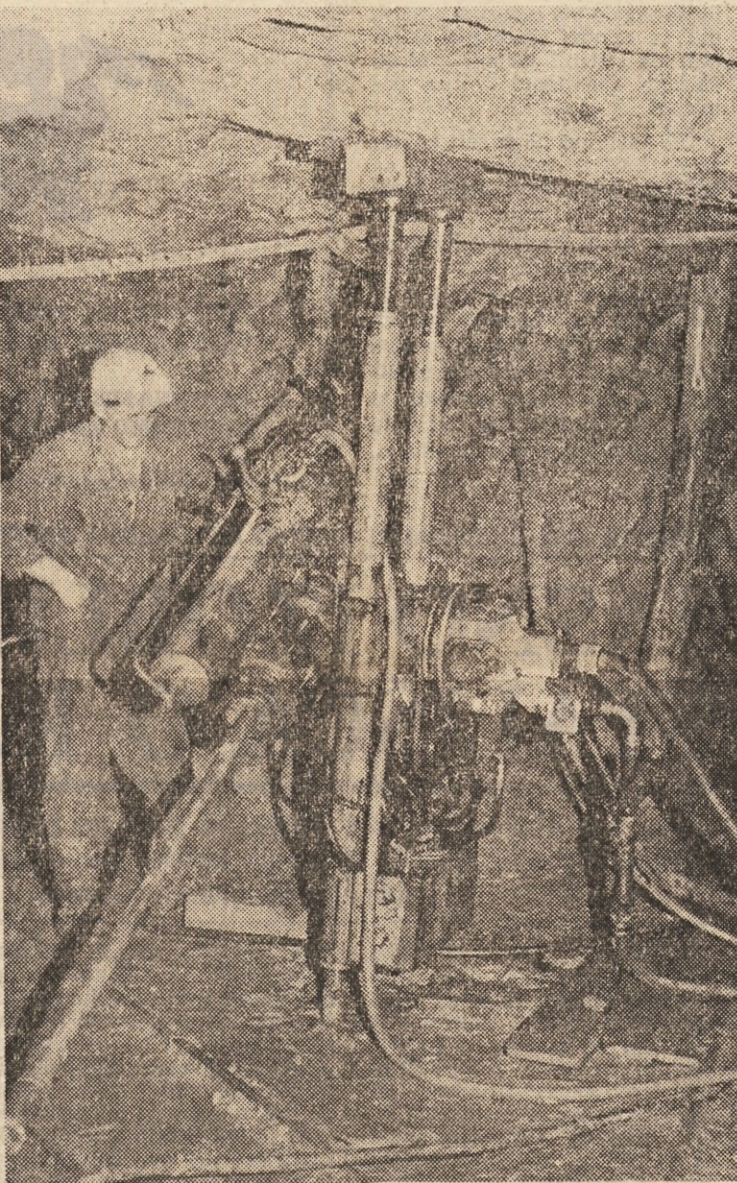
»Sodeluješ, če si v delavskem svetu ali v kakšnem organu. Če nisi, lahko govoriš na sestankih ali poveš svoje mnenje izvoljenemu odborniku. To je že nekoliko težje. Odbornik se zanima za naše mnenje, ali pa tudi ne. Rudarji se le redkokdaj sestanejo, če pa se, je sestanek bolj slabo obiskan. Vsak bi rad čimprej prišel domov in mnogo nas je, ki se vozimo od daleč.«

Janez Pečelin stanuje v Zireh.

Lojze Kutin, predsednik sindikalne organizacije, se strinja z Janezovo pripovedjo, vendar doda:

»Če je res, da mora sindikat oblikovati samostojno politiko, potem se moramo vprašati, kdo je sindikat? Izvršni odbor osnovne organizacije, njegov predsednik ali vse članstvo? Mi bi se radi organizirali tako, da bi v sindikatu sodelovali vsi rudarji,

torej delovali in ne samo, da bi ga uporabljali kot trgovski lokal, kjer lahko kupiš kakšno bolj poceni blago. Do nedavnega je bil naš sindikat bolj štacuna kot organizacija delavcev, ki so se zavzeli za samoupravljanje. Zdaj se trudimo, da bi se bolj organizirali. Pa ni vedno lahko. Včasih smo se sestajali v krajih, kjer rudarji stanujemo. Ne vem, kako bo v bodoče, lahko pa rečem, da iščemo nove oblike dela, ki naj bi omogočile, da bi rudar neposredno sodeloval pri odločanju.«

Geološke raziskave z globokim vrtanjem v jami

Razumel sem ga. In podpisem, kar je dejal. Kajti, če bi samoupravljalci še danes upravljali samo prek svojih organov, potem se kaj lahko zgodi, da bo spet veljalo tisto staro povelje: »Avto je sodobno prevo-

sko hribovje, ga prevrtali vzdolž in počez, da bi izrgali zemlji bogastvo, ki ga je hranila zanje milijone let.

Kopači, pomočniki kopačev, vozači in še vsi drugi jamski delavci.

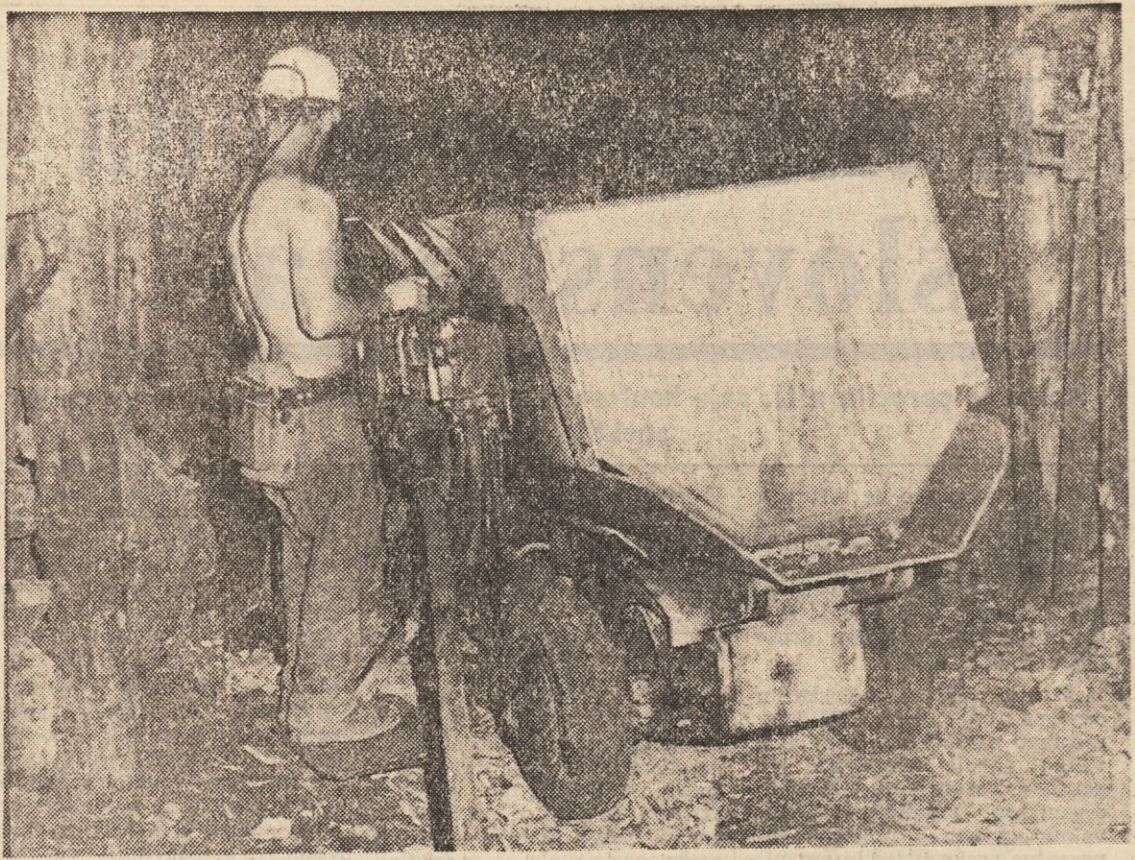
Ljudje, ki so prihajali od blizu in daleč in še prihajajo, da bi si v jami prislužili svoj kratec kruha.

Rajko Rupnik zasipa staro delovišče in mi pokaže odkopni voziček, ki ga imenuje »korejec« ter razlaga:

»V delovnem dnevu moram prepeljati 13 takih. Tolikšna« je norma. Prepeljem jih 15, včasih celo 20. Vsako delovno mesto je ocenjeno s številom točk. Vrednost točke pa je odvisna od poslovnega uspeha rudnika. Vendar rudarji lahko vsak dan, vsaj približno, ocenimo, koliko smo zaslužili za delo po normi, kolikšna je progresivna premija, ki je odvisna od preseganja norme, koliko bo jamskega dodatka oziroma dodatka za težko in zdravju škodljivo delo.«

Na delovišču visi »delovni list« in ko ga nadzornik izpolni, rudar ve, koliko je tisti dan zaslužil.

V Ljubljani sem večkrat poslušal ljudi, ki so govorili, da idrijske rudarje dobro plačujejo. Res so njihovi poprečni osebni dohodki že presegli 1800 din na mesec, res pa je tudi, da je bila njih rast vse doslej odvisna od rasti storilnosti. Lani, ko je za-

Sodobna mehanizacija — nakladanje rude z avto-loderjem

no sredstvo, s katerim se vozi ljudstvo po svojih predstavnikih.«

JAMA IN NAGRAJEVANJE

Ljudje so se že skoraj pred pol tisočletja zagrizli v to idrij-

radi pomanjkanja kvalitetne rude stagnirala proizvodnja, so povečali delovno storilnost za 1 %, samo za toliko pa so povečali tudi osebne dohodek.

Rajko Rupnik mi skuša razložiti:

»Vemo, koliko zaslužimo na odkopu, bolj malo pa vemo, kako delijo naš dinar v skupni blagajni.«

JAMA IN ČLOVEK

Potem gremo k Mlakarju, rudarju, o katerem mi predsednik delavskega sveta pove, da je eden od najbolj pridnih knapov v vsem obratu. Mlakar posluša, ne reče nobene, gleda mojo zdelano postavbo in se smeje. Njegov smeh je hrupen in moški. Sprašuje:

»Torej zaradi praznika ste prišli?«

Pot do njegovega odkopa me je tolikanj zdelala, da mu lahko samo prikimam, in pravi:

»Rudarji imamo vsak dan praznik.«

Stopi na nakladalno lopato EINCO in mi pokaže, v čem je njegov vsakodnevni praznik.

»Imamo pa še boljše stroje.« Pokažejo mi »Avto loder Atlas-kopko« in pripovedujejo: »Delo skušamo organizirati tako, da bi bilo čim lažje«. Rudar ne potrebuje več lopate in krampa. Z vrtnalnimi kladivi zvrtajo luknje na odkopu, minerji odstrelijo, potem pa spet pridejo na odkop kopači in pomočniki kopačev in z nakladalnim vozičkom nalagajo rudo in jo vozijo v sipko.

Takrat se mi ljudje, s katerimi se pomenkujem, odprejo. Pravijo:

»Ni človeka, ki bi z ljubeznijo postal rudar. Ko pa že postaneš, veš, da je jama tvoj drugi dom. Včasih so rekli, da si knap vsako jutro, preden gre na šnit, obleče mrtvaško srajco. Danes tega strahu ni več toliko. Rudarji smo storili vse, kar je bilo v naši moči, da bi bilo delo v jami varno. Hodimo na šnit kot človek, ki gre pri dnevnih svetlobah k svojemu stroju. Le s to razliko, da vemo, kako zahrbtna je jama.«

JAMA IN ČLOVEKOVO ZDRAVJE

Zatohlo je in smrdi po plesni in po trohnobi. Spuščamo se s prvega v drugo medobzorje. Tam pogledam čelo, ki ga bodo v kratkem zaminirali. Spet se vznemem po lestvah na prvo obzorje. In potem hodimo po rovi, ki so jih že zdavnaj zapustili in jih bodo zdaj zasuli. Težko diham in slabo mi postaja. Predsednik delavskega sveta prepoveduje, da zdaj že obračunavajo dohodek po deloviščih. »Enkrat ali dvakrat na mesec imamo proizvodne konference. Tam se rudarji pogovorimo o vsem. Tudi na teh konferencah je doma samoupravljanje.«

Zanimivo je, da mi vsi, s katerimi govorim, najprej povedo, koliko otrok imajo. In niti enega ni med njimi, ki ne bi rekel, da je jama zahrbtna, da se boji živosrebrnih hlapov in silikoz. Pa je njihova zdravniška služba zelo dobro urejena. Toda živosrebrni hlapci, zaprašnost, silicij v prahu, ki razjeda pljuča, vse to tudi domuje v idrijskem rudniku. Rekli so mi, da je najmanj 10 % vseh rudarjev že obolelo za silikozo.

NAMESTO ZAKLJUČKA

Prvi kopač Marjan, na odkopnem polju 4/8, v etaži Uršič-Golob, pripoveduje, kako je postal rudar in pravi, da se mest-

janom zdi rudarsko delo težko, on pa da se je tega dela že privadil. »Res je,« pravi, »da bi raje delal za manjšo plačo nekje na dnevnih svetlobi.«

Ne slišim ga več. Gledam pošastne prelomljene sence naših sključenih postav in se sprašujem, kako dolgi so ti rovi, in gledam skale, ki se lesketajo v siju svetilk in si mislim: Če bi jama spregovorila! Kaj vse bi človeku povedala.

O tistih časih, ko je bilo rudarju težje priti do kruha kot sedem centov težko skalo zvaliti z etaže. O prvih mezdnih bojih. O tovarštvu, ki je v teh bojih postalo delavsko pravilo. O dolgoletnem hrepenenju po svobodi, ki je izbruhnilo v revolucijo. In o samoupravljalcih, ki že dvajset let vedno bolj pogumno odločajo o svojem delu in življenju.

Ura je dve. Knapi oddajajo svoje številke in hite domov. Iščem fantiča, ki se je jutraj igral pred jaškom. Rad bi mu povedal: »Zdaj vem, kaj ti lahko dobrega povem.« Pa ga ne najdem. Najbrž je že zdavnaj odšel domov, da bi na hišnem pragu zazelel očetu, ki se je vrnil iz jame:

»Srečno, ata!«

JANEZ VOLJC

TOVARNA GLINICE IN ALUMINIJA

BORIS KIDRIČ
Kidričevo

Proizvajamo:

- surovi aluminij v valjarniških formatih in ingotih
- kalcinirano glinico Al_2O_3
- aluminijske legure
- katran in
- mešanice fenola

Telefon: 31-095 Maribor

Teleks: Kidričevo 331-16

Pošta Kidričevo, železniška postaja Kidričevo

OB 4. JULIJU — DNEVU BORCA —

ČESTITAMO

VSEM DELOVNIM LJUDEM!

INDUSTRIJSKO
GRADBENO
MONTAŽNO
PODJETJE

MONTER
DRAVOGRAD

čestita
vsem občanom
občine Dravograd
za občinski
praznik
in za dan borca —
4. julij!

Ročno prebiranje bogate rude

DELAVSKA
ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MIRAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-481, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-520-1-2000-40-2204-488. Posamezna številka stane 80 N-par — 80 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din — 650 S-din — polletna 12 N-din — 1200 S-din in letna 24 N-din — 2400 S-din. Rokopisov ne vračamo — Poština plačana v gotovini — Tisk in kileži ČZP Ljudska pravica, Ljubljana